Univers

POVESTIRI CU HAZ, POVESTIRI CU TÎLC DIN CHINA ANTICĂ

POVESTIRI CU HAZ,
POVESTIRI CU TÂLC
DIN CHINA ANTICĂ

TRADUCERE, SELECŢIE ŞI NOTE:
Li Jiayu şi *Elvira Ivaşcu*

Cuvânt înainte:
Vlaicu Bârna

EDITURA UNIVERS
Bucureşti, 1986

Coperta: VASILE SOCOLIUC
ZHONG KUI de CHEN HONGSOU
Stampă chineză din sec. XVII

Traducerea s-a făcut după:
CU DAI XIAO HUA XUAN (SHANG şi XIA)
Culegere de povestiri cu haz din vechea Chină
vol. I şi II
Editura poporului din provincia Hebei, 1980

Cuvânt înainte

Istoria consemnează faptul că întâiul monarh din dinastia Han a împărăţiei chineze (206 î.e.n.) a pus capăt campaniei împotriva literaturii, campanie iniţiată de capetele încoronate ale dinastiei Qin. Persecuţia începuse cu regele Qin Zhuangxiang care voise să rupă orice legătură cu tradiţia, distrugând literatura chineză şi a fost dusă mai departe de fiul său Shi Huang-di, torţionarul ce a hărăzit focului toate lucrările clasice. Acel unic, inestimabil tezaur al textelor clasice din literatura chineză a fost apoi refăcut şi restabilit de cel de-al doilea rege al dinastiei Han…

Am făcut această incursiune peste milenii pentru a ne da seama până la ce straturi de istorie şi civilizaţie coboară rădăcinile literaturii poporului chinez, din care Li Jiayu şi Elvira Ivaşcu ne propun acum o seamă de texte în traducere românească. E un florilegiu de povestiri hazlii şi povestiri cu tâlc, extrase din zestrea acelui trecut anistoric pe care pivotează geneza tuturor literaturilor. Ele reprezintă un număr de motive anecdotice de largă circulaţie universală, transmise iniţial pe cale orală.

Scurtele naraţiuni cu intenţii satirice şi umoristice atacă mai totdeauna autoritatea abuzivă, asuprirea, nedreptatea, inechitatea socială, împăunarea celor puternici, suficienţa lor, prostia şi necinstea, reflectând într-un desen realist, modul de viaţă şi lupta celor ce muncesc

în societatea în care există conflicte antagonice. Un bogat conţinut tematic, rod al unei imaginaţii creatoare care atinge uneori graniţele fantasticului îşi găseşte stilul original şi dinamic, cu procedeele umoristice de rigoare, pentru a ne comunica insolitele întâmplări într-o formă concisă şi simplă.

Sociologii literaturii constată că anecdotica acestor istorisiri dezvăluie în modul cel mai plastic cu putinţă contradicţiile existente în societatea împărţită în clase, ajungând la concluzia că ele joacă în comunitatea umană un rol deopotrivă distractiv şi educativ. Pentru că totdeauna aceste povestiri demască chipul hidos al claselor dominante, obscuritatea unor mentalităţi, grandilocvenţa, rapacitatea, mişelia, cruzimea, dând câştig de cauză omeniei, sincerităţii şi înţelepciunii poporului. Biciuind cu arma râsului ceea ce este rău şi urât, ele aduc elogii adevărului, binelui şi frumosului.

Geneza povestirilor hazlii şi cu tâlc s-a produs în mijlocul poporului, ele au circulat oral ca orice operă anonimă şi apoi consemnate în scris şi tipărite s-au întors tot în popor. Ion Pop-Reteganul, scriitor şi folclorist român din veacul al XIX-lea, autorul Poveştilor Ardeleneşti, *exprimase această idee a circuitului de la oralitate la litera scrisă şi tipărită şi invers, într-un distih care suna astfel: „*De la lume adunate/Şi iarăşi la lume date”.

Urmând un asemenea drum, nu de puţine ori tema unei povestiri va circula liber în mai multe

variante. Astfel se explică de ce o mare parte din piesele acestui tezaur au motive comune în cadrul diferitelor spiritualităţi populare naţionale. Culese şi prelucrate de scriitori cunoscuţi acestea au devenit componente ale patrimoniului cultural al naţiunii chineze şi implicit universale. Se mai poate spune că pentru a ajunge la magma genetică a unor atari creaţii trebuie să urmăreşti în sens invers firul istoriei până la depărtatele vremi cunoscute sub numele de zodia primăverii şi toamnei (anii 722 – 481 î.e.n.). În această magmă intră elemente din gândirea filosofului Laozi, înţeleptul pe care vechile stampe ni-l înfăţişează călare pe bivol, precum şi implicaţii din prodigioasă bogăţie a mitologiei taoiste şi confucianiste în ce au ele mai bun. Deoarece concepţia lui Confucius despre" guvernarea ortodoxă", deşi socotită drept armă ideologică folosită de conducătorii feudali pentru a avea ţara în mină, dacă privim lucrurile dialectic, devine factor de unificare naţională realizând o unitate statală menită să lupte împotriva agresiunii străine în perioada dominaţiei acesteia. Prima povestire cunoscută cu privire la istoria Chinei, în care sunt satirizate ifosele unui principe şi cavalerismul lui rău înţeles, datează de pe timpul când pe teritoriul ţării existau mai multe stătuleţe. Astfel ducatul Song, cârmuit de regele Xiang Gong, a fost atacat în anul 638 î.e.n. De puternicul său vecin Chu. Prevenite, trupele celor din Song erau deja aşezate în linie de bătaie când

adversarii lor se munceau să treacă râul care despărţea cele două ţări. Unul din demnitarii regelui din Song, ştiind că ducatul Chu avea o armată mult mai numeroasă decât a lor, i-a propus stăpânului său să-i atace pe invadatori în momentul când ei treceau apele râului. Dar acela a răspuns că nu e cavaleresc ca un bărbat nobil să atace o armată care nu e încă gata de luptă. După ce nepoftiţii oaspeţi au trecut râul, dar nu se aşezaseră încă în ordine de bătaie, sfetnicul i-a cerut din nou lui Xiang Gong să dea atacul, dar păgubosul rege a invocat aceeaşi teorie a onoarei. Bătălia a pornit numai atunci când oştile statului Chu au fost complet echipate şi aşezate în front, iar rezultatul s-a soldat cu o grea înfrângere a celor din Song şi cu rănirea nerodului rege, cavaler al codului onoarei. Povestirea provoacă râsul prin solemnitatea cu care Xiang Gong vorbeşte de îndatoririle unui comportament nobil atunci când de fapt trebuia să facă faţă unui atac tâlhăresc care nu-l obliga la niciun protocol.

Socotim sâmburele acestor povestiri a fi legat de istoria şi protoistoria poporului chinez. Dar multe din ele circulă şi în alte spaţii ale planetei şi e greu de stabilit un aşa-zis drept de preempţiune.

Cercetările mai recente din domeniul istoriei literare şi folcloristicii au dus la concluzia că motivele povestirilor de acest gen nu pot fi localizate cu precizie, întrucât variantele lor apar unde nu te aştepţi. După îndelungi studii şi anchete s-a convenit că un însemnat număr din

motivele de mare circulaţie sunt rezultatul poligenezei, atât în timp cât şi în spaţiu. Iar tezaurul mondial al acestei specii se constituie din ceea ce promovează o circulaţie planetară şi o selecţie continuă, cu contribuţia tuturor popoarelor lumii.

Dintr-un atare ocean planetar de anecdotică şi-au făcut alegerile uneori nume ale literaturii universale ca: Boccaccio, Chaucer, Ariosto, Shakespeare, Cervantes, La Fontaine, sau Molière, dând o nouă viaţă unor motive extrase din patrimoniul anonim. Avem şi-n literatura noastră autori ca Ion Budai Deleanu, Anton Pann, Ion Creangă, Th. Speranţia şi Petre Dulfu care s-au alimentat din acelaşi fabulos rezervor.

Conspectând datele istoriei literare aflăm că prima culegere dedicată acestui gen, în China, a apărut în timpul celor Trei Regate (220 – 265 e.n.) şi se intitulează Xiao Lin (*Culegere de anecdote*). *Autorul ei este Handan Chun. De atunci, în lungul secolelor, o seamă de scriitori consacraţi şi-au adus contribuţia la culegerea, prelucrarea şi crearea povestirilor hazlii şi cu tâlc. Dintre aceştia amintim pe: Hou Bai de pe timpul dinastiei Sui (581 – 618 e.n.) cu titlul* Qi Yan Lu (*Istorisiri hazlii*); *Zhu Kui de pe timpul dinastiei Tang (618 – 907 e.n.) cu titlul* Xian Xue Lu (*Povestiri umoristice*); *Su Shi de pe timpul dinastiei Song (960 – 1279 e.n.) cu titlul* Ai Zi Za Shuo (*Feluritele întâmplări ale lui Ai Zi*); *Feng Meng Long de pe timpul dinastiei Ming (1368 – 1644 e.n.) cu*

titlurile Xiao Fu *(Tribuna povestirilor cu haz) şi* Cu Jin Tang Kai *(Povestiri cu tâlc din antichitate şi de azi); You Xi Zhu Ren de pe timpul dinastiei Qing (1644 – 1911) cu titlul* Xiao Lin Guang Ji *(Antologia posibilă a anecdotelor).*

Iar textul volumului de faţă, prezentat în traducere românească a fost redactat după Antologia povestirilor cu haz şi cu tâlc din China antică, *(ediţie cu adnotări tipărită în Editură Beijing, 1984) şi după* Culegerea de povestiri hazlii şi cu tâlc din China antică, *ediţie ilustrată, scoasă de Editura provinciei Hebei, 1980.*

Cititorul român va fi plăcut surprins să descopere în nobila simplitate a acestor naraţiuni, trecute în tiparele limbii noastre, o expresie fluentă şi nuanţată, de o reală ţinută artistică. Elvira Ivaşcu şi tânărul literat chinez Li Jiayu au ştiut să cântărească nu numai proprietatea cuvintelor şi inefabilul parfumului lor, sincronizate cu vechimea celor relatate în povestire, dar aş zice că au urmărit chiar ritmul şi muzica fonemelor în structurarea frazei şi a perioadelor textului românesc.

Un text pe care-l putem numi de referinţă.

VLAICU BÂRNA

DESPRE MANDARINI

De cinci ori cerul şi pământul

Spre sfârşitul cârmuirii, dregătorul urma să-şi părăsească înaltul scaun. Prinzând de veste, localnicii i-au dăruit o broderie ţesută în mătase pe care i-au cusut cu fir de aur slovele: „De cinci ori cerul şi pământul”.

Dregătorul se simţi măgulit de „cinstirea” pe care i-o arătă poporul, manifestându-şi astfel recunoştinţa. Numai că, nu înţelegea tâlcul vorbelor scrise cu slove de aur, aşa că ceru supuşilor să i le tălmăcească. Locuitorii răspunseră într-un glas:

— De când aţi început să cârmuiţi la noi, numărul galbenilor şi arginţilor strânşi de domnia voastră e de necuprins, cât cerul şi pământul. Acasă aţi benchetuit cu tot felul de bucate şi băuturi alese, câte poate cuprinde doar cerul şi pământul; la judecăţi aţi dat ucaz de s-a întunecat şi cerul şi pământul, iar oamenii obijduiţi au început să urască de atunci şi cerul şi pământul. Acum că scăpăm de domnia voastră ne vom trimite rugi drept mulţumire şi cerului şi pământului!

Doamna s-a născut în zodia boului

Odată, un mandarin, din cale afară de hrăpăreţ de felul lui, se pregătea să-şi

sărbătorească ziua de naştere. Supuşii aflând vestea şi ştiindu-l născut în zodia şobolanului au strâns bani şi i-au comandat un şobolan cu totul şi cu totul de aur. I s-au înfăţişat apoi cu acest dar de preţ în ziua aniversării. Văzând o asemenea minune, mandarinul s-a bucurat nevoie mare, şi n-a pregetat să zică:

— Ţineţi minte, ziua de naştere a doamnei mele cade în lună ce vine şi mai ales nu uitaţi că dânsa e născută în zodia boului! I-aţi face mare plăcere să-i aduceţi plocon, un bou de aur, însă fireşte mai mare decât şobolanul meu, că doar bou-i bou, nu-i aşa? Şi vă mai zic ceva, luaţi aminte să fie căptuşit cu aur şi pe dinăuntru.

A scotoci pământul până-n străfunduri

Venindu-i vremea să părăsească cârmuirea, mandarinul cel lacom de înavuţire se întoarse pe meleagurile sale încărcat de lăzi, cufere şi scrinuri doldora de comori. Ajuns acasă, primul lui gând fu să deschidă lada cea mai mare. Numai că dinăuntru iată, sări sprinten un moşneag cu barbă albă şi lungă până-n pământ. Mandarinul fu cuprins de groază şi întrebă:

— Cine eşti?

— Sunt vâlva pământului unde se află dregătoria pe care ai cârmuit-o, răspunse moşul.

— Şi mă rog, ce cauţi la mine?

— Păi, să nu-ţi fie de mirare, dar de vreme ce ai scotocit până-n străfunduri tot pământul nu mai

aveam unde să mă aciuez.

A jupui tot pământul până în străfunduri

(A DOUA VARIANTĂ)

Mandarinilor lacomi de înavuţire, oamenii din vechea Chină le ziceau jupuitorii pământului. Tang Cuan a fost unul din aceştia. În răstimpul celor trei ani de zile cât a dregătorit, nu a făcut nimic altceva decât să-şi strângă avere, aducându-i pe bieţii locuitori la sapă de lemn. Aşa că... atunci când i se împlini sorocul de plecare, şi s-a înscăunat altul în locul său, niciun supus nu a venit să-şi ia rămas bun. Cătrănit, Tang Cuan părăsi neînsoţit cetatea. Abia în afara oraşului, văzu câţiva oameni încornoraţi cu înfăţişare hidoasă, slabi, doar piele şi oase, care stăteau pe marginea drumului în faţa unei mese şchioape, pe care erau puse câteva feluri de mâncare.

— Ei, îşi zise Tang Cuan, iată că unii tot s-au gândit la mine.

— Cine sunteţi? Mi se pare că nu v-am mai văzut! se miră el.

— Să trăiţi, Domnia voastră, iacă noi suntem slujitorii iadului şi vă mulţumim pentru osteneală cu care aţi jupuit tot pământul până-n străfunduri şi din noaptea adâncului ne-aţi scos la lumină. Aşa că domniei voastre vă rămânem recunoscători.

Legământul prefectului

Un dregător abia venit la cârma judeţului atârna pe peretele Dregătoriei două stihuri în pereche care sunau astfel:

„De m-oi bucura să primesc un ban mită.

Cea fără milă pedeapsă, în cap să-mi cadă.

De-oi pleca urechea la părtinitoare vorbă întreg norodul, de mamă a mă-njura să poată!”

Ei, numai că la judecăţi, dregătorul uită de stihurile prinse de el în perete, aşa că nu pregetă să primească mită de la despoţii şi bogătaşii cei răi de prin partea locului, burduşindu-şi chimirul doldora. Cât despre dreptate, doar acestora le-o împărţea. Numai iată că, într-o zi, i se spune:

— Nu e prea bine cum faceţi şi ce faceţi! Aţi uitat oare legământul pe care l-aţi atârnat pe perete?

Lacomul de-navuţire, clipind din ochi, răspunse:

— Cum să uit, măi omule? În tot ce fac, legământul scris mi-e călăuză! Aşa că vezi, nu am primit niciodată doar un singur ban mită şi nici doar o singură vorbă părtinitoare n-am ascultat!

Mai marele peste latrină

Oricât de ruşinos vi s-ar părea, dar un mandarin lacom fără pereche, nu pierdea niciodată un prilej din care să nu-şi facă un câştig. La nevoie, ştia să stoarcă chiar apă din piatră seacă. Într-o zi, un prieten i se adresă în glumă:

— După cum te ştiu, numai dacă vei fi pus mai

marele peste latrină, te vei lecui de slăbiciunea pe care o ai în faţa banilor. Acolo, n-ai să mai poţi trage niciun folos.

— Greşeşti, prietene! Dacă voi fi ales mai marele peste latrină, n-aş da voie nimănui să intre fără să-mi plătească. Iar pe cei care n-ar avea nevoie, i-aş sili eu să intre! Şi-apoi, ia gândeşte-te, care muritor de pe lumea asta n-are nevoie din când în când, să intre într-un asemenea loc? Eh, şi atunci, ce părere ai, nu-mi va spori oare averea?

Judecata tulbure

Un supus ce nu vedea bine se ciocni de un trecător pe stradă. Supărat, acesta îi ceru socoteală. Până la urmă, negăsind cale de împăcare, se duse la cârmuire, rugându-l pe dregător să judece de partea cui stă dreptatea. Acesta îl întrebă pe vinovat:

— De ce te-ai ciocnit de trecătorul paşnic?

— Să trăiţi domnia voastră, dar eu nu văd bine. Acesta este adevărul curat.

— Neobrăzare! îi răspunse dregătorul. Văd că în ochii tăi albul e alb şi negrul, negru! Cum dar zici că nu vezi bine? Bag de seamă că eşti un mare mincinos! Asta-i limpede!

Atunci, năpăstuitul i se adresă:

— În ochii domniei voastre totul pare limpede, dar se pare că judecata domniei tale este tulbure.

Socoteala

Ţinutul Nanyang a fost rău bântuit de urgii. Amărâţi, locuitorii au ales dintre ei pe cel care era mai în vârstă spre a se înfăţişa dregătorului ca trimis şi să-i ceară să mai reducă din dările cu care i-a împovărat. Dar de cum îl văzu pe moşneag, stăpânul îl întrebă oţărit:

— Ce recoltă aveţi la grâu?

— Cam trei părţi din cea pe care o aveam în anii obişnuiţi.

— La bumbac?

— Vreo două părţi.

— Dar la orez?

— Cam tot aşa, ca la bumbac.

— Cârmuitorul, înfuriindu-se, bătu cu pumnul în masă şi strigă:

— Ieşi afară, nemernicule! De vreme ce aveţi şapte părţi de recoltă, mai îndrăzneşti a mi te plânge? Şi mai vrei să vă uşurez şi dările?!

Moşneagul îndrăzni să-l înfrunte:

— Domnia voastră, ce v-am spus eu e curatul adevăr, pentru că în cei o sută cincizeci de ani pe care i-am trăit, nu mi-a fost dat să văd o asemenea urgie.

Dregătorul, scos din fire, se răsti la el urlând:

— Gura! Pe cine crezi tu că poţi să păcăleşti, ticălosule?! Cum poţi să spui că ai o sută cincizeci de ani?

Moşul, cu glas aşezat, îi răspunse:

— Apoi, domnia-ta, dacă-i vorba să le adunăm, iacă, eu am şaptezeci, feciorul meu cel mare

patruzeci şi cinci, iar cel mic treizeci şi cinci. Toate la un loc nu fac o sută cincizeci? explică el, şi în timp ce vorbea, făcea numărătoarea pe degete.

— Cine a mai văzut o asemenea socoteală când e vorba de vârstă? se miră cârmuitorul.

— Dar cine a mai văzut o asemenea socoteală când e vorba de recoltă? i-o întoarse moşneagul.

Nătărăul

La cârma unui ţinut a fost o dată un diriguitor prost, nevoie mare! La judecarea plângerilor, încurca mereu adevărul cu neadevărul, iar din alb, negru făcea! Locuitorii cătrăniţi îl numeau "nătărăul”. I-au ticluit chiar şi nişte stihuri care sunau cam aşa:

„Eşti un lampion din piele de bou în negru vopsit.
Eşti un gândac de al toamnei vânt lovit.
Eşti un tigru alb pe un zid vărgat.
Eşti un dragon mâzgălit pe un sul afumat.
În zadar baţi cu vina ta într-o tobă de lut.
S-a întunecat şi cerul de asprul tău cnut!
Nu ştii alege nici neghina de grâu.
Nici valul lacului de cel de pârâu.
Eşti duhul răului din ăst ţinut amărât.
Căci n-ai nici minte, nici cap ci doar rit!
Dar nici că-ţi pasă, De obida noastră”.

Stihurile au fost lipite peste tot în oraş, şi se înţelege, chiar şi pe poarta dregătoriei.

Văzându-le, cel cu pricina, furios, chemă numaidecât pe slujbaşii săi cărora le tună şi le fulgeră:

— Toată lumea din oraş vorbeşte de un mare nătărău, şi voi ce păziţi, de ce nu-l prindeţi? Trei zile vă dau să-mi aduceţi în faţă nu unul, ci trei nătărăi. Dar de nu-mi veţi împlini porunca, apoi să ştiţi că patruzeci de lovituri de bici vă aşteaptă pe fiecare!

Slujbaşii, îngroziţi de o aşa poruncă, n-avură îndrăzneala să crâcnească.

Trei zile la rând stătură de strajă la poarta oraşului, dar nu deteră de niciun om care să pară mărginit la minte.

— Vai şi vai, se tânguiau ei, de cele patruzeci de bice, n-am scăpat!

Deodată însă, de departe văzură venind un călăreţ. Da ce mai călăreţ şi ăsta! În loc să stea în şa, ca tot omul, stătea şoldiu pe partea dinapoi a calului şi cu teamă parcă să nu cadă. Râsu lumii, nu alta. Îndreptându-se spre noul venit, îl întrebară de ce oare călărea în ăst fel. Călăreţul răspunse nemulţumit:

— Păi, n-aveţi ochi? Ce-aveam să fac? Căpăstrul ăsta afurisit e aşa de lung, că numai dacă stau pe coada calului, îl pot ţine ca lumea.

Auzind ei una ca asta, nu se mai îndoiră că au de-a face cu un nătărău şi pe dată îl şi înhăţară.

Nu mai adăstară mult, şi deodată văzură un

om venind. Ăsta, ce-i drept, era pe jos şi nici cal n-avea. Avea în schimb o ditamai prăjină de bambus, lungă de vreo şapte stânjeni. Ajungând la poarta oraşului, dădu să intre, dar pătrunde dacă poţi. Ţinând el prăjina în sus, poarta era prea scundă. O învârti atunci de-a curmezişul, dar ce să vezi, acu poarta era prea îngustă. Aşa că până la urmă, omul sta în faţa porţii ca neghiobul.

— Şi ăsta e un mare nătărău! îşi ziseră slujbaşii şi haţ, îl şi înşfăcară.

Înserându-se şi nemaiavând răgaz să-l aştepte pe cel de-al treilea nătărău, bieţii slujitori se întoarseră la dregătorie cu cei doi.

Maria să diriguitorul îi aştepta, tolănit într-un jilţ şi după ce află cum se petrecuseră faptele, începu a-i mustra pe cei aduşi:

— Tu, călăreţule, eşti un mare nătărău! auzi vorbă că-i lung căpăstrul şi d-aia stăteai pe coapsa calului. Dar dacă ar fi fost şi mai lung, ce făceai? Alergai pe jos în urma calului? Trebuia să încaleci un al doilea cal şi atunci căpăstrul ar fi fost tocmai pe măsură. Iar tu, ăla cu prăjina de bambus, eşti şi mai netot. Ce dacă prăjina de bambus nu-ţi intră pe poarta arcuită a oraşului? N-o puteai tăia în două?

Auzind lămuritoarele vorbe ale dregătorului, supuşii ridicându-se din genunchi îi spuseră:

— L-am găsit şi pe cel de-al treilea nătărău!

— Înhăţaţi-l!

Slujbaşii se uitară unul la altul încurcaţi şi apoi răspunseră:

— L-om înhăţa noi, dar mai întâi să ne vină un alt dregător…

Clevetirea

Dang Jin[1] stătea cât era ziulica de mare şi nu făcea nimic, dar urâtul îl potopea. Atunci supuşii lui se gândiră că un hâtru de povestitor ar putea să i-l alunge. Şi găsindu-l pe omul potrivit, îl aduseră la curte. Primindu-l, Dang Jin îl întrebă:

— Ce ai de gând să-mi povesteşti?

— Mă rog frumos, dă-mi voie să-ţi povestesc despre generalul Han Xin[2], răspunse omul.

— Dă-l naibii de general şi mai du-te şi tu după el! De faţă cu mine, eşti în stare să îndrugi câte-n lună şi-n stele despre Han Xin; iar dacă ai să i te înfăţişezi lui, de bună seamă că eu oi fi cel clevetit! Piei dară din faţa mea! Ba nu, stai! Strajă, dă-i ăstui neruşinat patruzeci de lovituri de bici!

Bietul povestitor începu degrabă a se dezvinovăţii:

— Domnule general, dar ştiţi doar că Han Xin, de care vă pomeneam, a trăit demult, în timpul dinastiei Han de Vest[3]…

— Ştiu, prostule, că a fost din dinastia Han, şi ăsta e norocul tău, că de era din dinastia noastră, unde-ţi stau picioarele ţi-ar fi stat acum şi capul!

---

1 Dang Jin — general vestit din dinastia Somg de Nord (960—1127).

2 Han Xin — general şi strateg cunoscut din istoria Chinei, care a trăit înaintea erei noastre, aproximativ cu 1000 de ani înaintea întîmplării.

3 Dinastia Han de Vest (206 î.e.n. — 25 e.n.).

Să nu le dai cheile!

Un mandarin a fost uns într-o zi cu rangul de jude al unei cetăţi de graniţă. Noul împuternicit era însă foarte fricos din fire şi, când a auzit că oştile duşmane au atacat cetatea, s-a ascuns numaidecât în odaia lui, de unde nici că a mai ieşit. Toate actele şi pravilele ce aşteptau să fie semnate de el i se strecurau de către un slujitor mai mărunt, printr-o ferestruică. Dar nu trecu mult şi iată, i se aduse vestea că vrăjmaşii au încălecat zidul cetăţii. Aflând despre o atare năpastă, simţi cum i se muiară picioarele şi abia de mai putu să mai îngaime o poruncă dată servitorului, aceea de a zăvorî pe dinăuntru cu lacăte mari şi grele toate uşile din cetate. Apoi se târî pe brânci, aciuindu-se într-o ladă, de unde îi şopti omului de încredere:

— Acum, încuie şi lada asta şi păstrează bine toate cheile. Iar dacă duşmanii intră în curtea cetăţii, să nu le dai cheile nici în ruptul capului!

Cel căruia nu-i place linguşirea

Un mandarin din capitală urma să plece în provincie, într-o aşezare mai măruntă. Înainte de a porni la drum s-a dus să-şi ia rămas bun de la dascălul său prea înţelept. Acesta îl sfătui:

— Bagă de seamă, nu e uşor să fii mandarin într-un loc atât de îndepărtat. Trebuie să chibzuieşti bine înainte de a spune sau de a face

ceva.

— Fiţi liniştit, prea luminate, am şi pregătit o sută de căciuli înalte[4]! Am câteva pentru fiecare. Cui nu-i place o astfel de căciulă? Făcând aşa, socotesc că toată lumea va fi înţelegătoare cu mine.

Auzind una ca asta, dascălul se arătă supărat şi-i zise:

— Noi, oamenii de curte, urmaşi ai lui Confucius, se cuvine să fim cinstiţi şi drepţi. Dacă ceva e bun, noi suntem cei ce o recunoaştem mai întâi, iar dacă ceva e în neregulă, tot noi ne spunem deschis părerea. Cum îţi îngădui aşadar să crezi că linguşirea poate ţine locul dreptăţii?

Învăţăcelul cu cugetul încărcat se grăbi atunci să spună:

— Da, da, am vorbit nesăbuit. Înţelepciunea voastră sunteţi un om cu mari şi alese simţăminte, aşa că nicicum nu vi se potriveşte o căciulă înaltă, dar oare se mai poate găsi în lumea largă un om de o asemenea nobleţe şi cu asemenea virtuţi?

Dascălul, umflându-se în pene, dădu din cap, spunând:

— Lucrurile stau întocmai precum zici.

Plecând de la cinstitul şi dreptul său dascăl, mandarinul avu grijă să le spună prietenilor:

— Ei, aţi văzut cum din cele o sută de căciuli înalte, pe care le pregătisem, au rămas acum numai nouăzeci şi nouă?

---

4 în limba chineză, "a pune cuiva o căciulă înaltă" înseamnă a-l linguşi.

Locul cel mai răcoros

În toiul verii, căldură mare! Câţiva mandarini leneşi căutau un loc mai răcoros unde să poată sta la taifas. Unul din ei zise:

— Pe malul lacului din grădina Zham, trebuie să fie răcoare…

Un altul spuse:

— Cel mai nimerit loc se află în Templul lui Buddha.

Tocmai atunci însă, trecură pe lângă ei câţiva săteni. Auzindu-le vorbele, unul din ei, mai bătrân, îndrăzni să intre-n vorbă:

— După umila mea părere, locul cel mai potrivit ar fi sala mare a Dregătoriei!

— De unde ştii tu asta?

Cel întrebat răspunse cu înţelepciune:

— Apoi, prea cinstiţi domni, în întunecimea de acolo pe care nici sfântul soare n-o poate străbate, cum să nu fie mai răcoare?

Lungi mai sunt primii doi ani!

Ales pe trei ani dregător al unui ţinut, Guo Ming, după ce luă în primire cârmuirea, întrebă pe un slujbaş:

— Ia spune-mi, cum au cârmuit cei dinaintea mea?

— Apoi… domnia voastră, să vedeţi: în anul cel dintâi au fost drepţi; în al doilea an, pe jumătate ca mai înainte; apoi când au intrat în cel de-al

treilea an, ce să vă mai spun, au stors şi vlaga din noi.

Auzind toate acestea, Guo Ming nu-şi putu stăpâni oftatul:

— Vai de mine şi de mine, lungi mai sunt primii doi ani.

Să se facă ţăndări farfuria!

La alegerea să ca dregător, un mandarin jură în faţa tuturor:

— Am să fiu un dregător cinstit şi n-am să primesc niciodată mită. Dacă ar fi să păcătuiesc cu mâna dreaptă, să mi se usuce mâna dreaptă! Şi tot aşa, de-oi păcătui cu stânga, stânga să mi se usuce!

Nu peste multă vreme însă, iată că începură să i se înfăţişeze mulţi bogătaşi gata să-l mituiască şi încă nu cu orice fel de bani ci cu arginţi sunători. Cuprins de lăcomie, tare mult ar fi vrut să-i primească, dar de frică să nu fie osândit de zei, pentru încălcarea jurământului, se tot frământa cum să facă, poftă să-şi potolească, dar nici zeii să nu-l urgisească.

— Ce-ar fi, îşi zise el într-o zi nemaiputând să se stăpânească, să aşez o farfurie pe masă şi când are să vină careva cu arginţi, l-oi pofti să-i pună în farfurie. Apoi oi porunci unui servitor s-o ducă la mine acasă. Astfel rămân credincios jurământului. Mai întâi pentru că n-am primit bani, ci… arginţi. Şi apoi nu i-am luat nici cu mâna dreaptă nici cu

cea stângă. Iar dacă zeii or prinde de veste, să se facă ţăndări farfuria!

Tocmeală

Un mandarin având nevoie mare de galbeni, chemă la curtea sa un zaraf căruia îi ceru doi ding[5], şi, primindu-i pe dată, îl întrebă:

— La ce preţ mi-i vinzi?

— În prăvălie, pentru cei de rând socotesc un ding la două mii de bănuţi. Dar Domniei voastre vi-l preţuiesc la jumătate.

Mandarinul, bucuros, îi porunci slujitorului său:

— Dacă-i aşa, dă-i înapoi un ding!

— Zaraful însă, nu plecă. Aştepta.

— De ce nu pleci, că doar ţi-am plătit dingul?! se miră mandarinul.

— Când l-aţi plătit? îngăimă păgubitul.

Mandarinul supărat, tună:

— Eşti un om necinstit! Nu mi-ai spus tu oare, că-mi vinzi aurul la jumătate de preţ? Şi nu ţi-am dat adineaori un ding de aur înapoi? Ai obraz să nu recunoşti?! Hei, gardă, izgoneşte-l pe acest ticălos!

…lăsate din moşi-strămoşi

În ziua alegerii lui Xu Ming ca dregător, o mulţime de locuitori veniră să-l întâmpine. Un

5 Ding - bucată de aur sau argint, folosită ca monedă în China veche.

moşneag din gloată începu a striga, iar ceilalţi îi ţinură isonul:

— Tot norodul să se bucure de astă mare sărbătoare.

— Căci a apus steaua răufăcătoare

— Şi-a răsărit cea binefăcătoare!

Vorbele acestea îi merseră drept la inimă noului dregător şi, bucurându-se peste fire, întrebă:

— Cine a meşterit aşa stihuri frumoase?

— Şi… tot într-un glas, locuitorii îi răspunseră:

— Să ştiţi Domnia voastră, că ele sunt lăsate din moşi-strămoşi. Aşa le zicem ori de câte ori ne vine un nou cârmuitor. Când o să plecaţi din slujbă peste câţiva ani, şi altul are să vă ia locul, tot aşa vom striga.

Porunciţi lunii să nu mai lumineze…

Un dregător lacom de înavuţire se frământa cât era ziulica de mare, tot gândindu-se să stoarcă cât mai mulţi bani de la popor. Şi iată ce poruncă dădu printr-un zapis: „Oricine va aprinde noaptea lampa, are să trebuiască a plăti dare!” Temându-se însă, că nu cumva locuitorii să-şi facă lumină cu vreascuri, mai porunci paznicilor să nu îngăduie nimănui să intre cu vreascuri în cetate.

Bătrânul Zi Shou, un moşneag înţelept, neputând îndura atâta ticăloşie, îndrăzni să-l înfrunte:

— Cred că porunca Domniei voastre nu este

încă destul de aprigă. Dacă-i vorba de atâta oprelişte, ar trebui să porunciţi mai întâi lunii să nu mai lumineze. Atunci, într-adevăr dările or curge gârlă.

Zeul ţintei

În timpul unei bătălii o căpetenie de oşti, ţintaş lipsit de iscusinţă, era gata-gata să fie înfrânt de duşmani. Dar ca prin minune, în văzduh apăru o oaste cerească care îi învinse pe vrăjmaşi cât ai bate din palme şi atunci oştirea căpitanului nu numai că scăpă teafără, dar pasămite ieşi chiar învingătoare. Căpetenia, plecându-se în genunchi în faţa mai marelui oştilor cereşti, zise:

— Îndrăznesc să vă întreb, cine sunteţi de-mi veniră̆ţi în ajutor?

Din slava unui nor, răspunsul pogorî pe dată:

— Sunt zeul ţintei.

— Şi cum v-aş putea mulţumi?

— N-ai pentru ce te osteni. Eu ţi-am rămas dator pentru că niciodată săgeţile tale nu m-au nimerit.

Vinul cel dătător de viaţă

Într-o zi pe vremea când Wudi din dinastia Han[6] cârmuia Marea Chină, veni la el cineva care-i aduse în dar un ulcior cu vin. Aducătorul îi zise că

6 Wudi — cel de-al şaselea împărat din dinastia Han (206 î.e.n. — 220 e.n.), care a domnit între anii 140 î.e.n. şi 88 î.e.n.

dacă are să bea din acest vin, o să intre în lumea celor nemuritori.

Dong Fangshuo, vestit sfetnic al curţii, aflat tocmai atunci în preajma împăratului, smulse ulciorul din mâna omului şi fără să scoată o vorbă începu să bea din el până-l goli. Ce să mai vorbim, asemenea faptă necuviincioasă l-a scos din sărite pe împărat, care dădu numaidecât poruncă să fie pedepsit sfetnicul cel neobrăzat. Dong Fangshuo, căzu în genunchi în faţa Mariei sale, şi îi spuse liniştit:

— Preamărite şi prealuminate stăpân, dacă îmi hotărâţi moartea, ca slujitor al Domniei voastre, o primesc cu dragă inimă, dar mai întâi vă rog să judecaţi. Dacă vinul este precum s-a spus, atunci nu mă veţi putea omorî. Iar dacă izbutiţi să mă omorâţi, atunci vinul nu este dătător de viaţă veşnică precum s-a spus şi se va săvârşi o moarte nevinovată.

Auzind acestea, împăratul n-avu ce face şi-l iertă pe înţeleptul Dong Fangshuo.

Cine ştie a linguşi are trecere aci!

Se povesteşte din bătrâni că, într-o zi, Tartorul îşi trimise dracii în lumea largă, spre a-i prinde pe linguşitori. Înainte să-i sloboadă din iad, le zise:

— Linguşirile au darul să-i ameţească pe oameni şi să-i ispitească la fapte rele. Pe toţi linguşitorii să mi-i aduceţi degrabă.

Nu trecu mult şi unul dintre trimişi se şi

întoarse cu un linguşitor. Mirat, Tartorul întrebă:

— Cum, aşa de iute? Nu cumva ai pus gheara pe vreun om cinstit?

Diavolul răspunse:

— N-am greşit, întunecimea ta, din ăştia găseşti câtă frunză şi iarbă. Abia am ieşit pe poartă că m-am şi întâlnit cu unul.

— Fie, încuviinţă Tartorul, am să-l judec pe dată şi dacă într-adevăr e unul din cei căutaţi, voi porunci să fie zvârlit în cazanul cel mare cu smoală încinsă.

Dar nici n-apucă să sfârşească bine vorba, că trase un „vânt” de se zgâlţâi şi poarta iadului. Linguşitorul se prăvăli în genunchi şi astfel îi grăi:

— Vântul tras de Maria ta, e o minunăţie! După sunet pare un cântec pe corzi de liră, iar când îl adulmeci, nici orhideea nu-l întrece.

Vorbele merseră drept la inima Tartorului, care le socoti pline de bună cuviinţă, iar linguşitorul se văzu desferecat din lanţuri şi ospătat, în timp ce trimisul iadului fu aspru pedepsit. Un alt diavol a fost ales să-l însoţească până la sala de ospeţie. Scârbos mai arăta dracul acela cu cap de bivol. Linguşitorul îi ticlui şi lui pe dată, măgulitoare vorbe:

— Vai ce măreaţă înfăţişare aveţi! Coarnele încovoiate seamănă cu ale Craiului Nou, iar ochii vă strălucesc aidoma stelelor de dincolo de mare! Aş putea chiar să jur, că după cum arătaţi, o să ajungeţi negreşit Talpa Iadului!

Ascultându-i sforăitoarele laude, diavolul se învioră şi, trăgându-l de braţ pe linguşitor, îi zise:

— Mai e timp până la ospăţul cel mare. Aşa că hai, rogu-te, şi te abate un pic la mine, să te cinstesc şi eu cu niscaiva bunătăţi drept răsplată pentru frumoasele cuvinte care mi-au mers drept la inimă.

DESPRE BOIERI

Porcul de Heyang!

Su Dongpo[7] era un reputat poet din dinastia Song[8]. Într-o zi, când tocmai se gândea să pregătească în cinstea prietenilor săi de breaslă un ospăţ, află că la Heyang se găsesc de vânzare cei mai buni porci de pe lume – vestiţi pentru carnea lor fragedă. Aşa că, nu pregetă şi îşi trimise degrabă slujitorul la Heyang să cumpere un porc. Dar de unde să ştie că slujitorul său era un mare beţivan? Acesta, după ce cumpără porcul, la întoarcerea spre casă, intră într-o cârciumă şi bău zdravăn până ce se îmbătă de nu mai ştiu de sine, aşa că blestematul de porc fugi. Când păcătosul se trezi, ia porcul de unde nu-i! Oftând a pagubă, se reîntoarse acasă şi cumpără un altul, din vecinătatea casei stăpânului.

Su Dongpo, bucuros din cale-afară că i s-a adus porcul de Heyang, hotărî ziua ospăţului şi porni a-şi vesti fârtăţii că-i aşteaptă la masă.

---

7 Su Dongpo (1037—1101) — om de litere, poet, pictor şi caligraf chinez.

8 Dinastia Song (960—1279).

Ospăţul fu mare şi bogat şi toată lumea adunată, nu conteni să laude bucăţele şi mai cu seamă dulceaţa cărnii "porcului de Heyang", căruia nu degeaba i s-a răspândit faima. Ei, dar când benchetuiala era în toi, la poarta lui Su Dongpo bătură nişte oameni aducându-i... porcul pierdut! Mirat din cale afară, poetul îşi chemă îndată slujitorul şi-l pofti să lămurească "povestea porcului". Beţivanul nu avu încotro şi mărturisi tot adevărul. Auzind una ca asta, Su Dongpo rămase fără grai, ca să nu mai vorbim de înalţii oaspeţi care plecară bombănind:

— Atâta osteneală şi atâtea pregătiri pentru un porc oarecare...

Examenul sau naşterea?

A fost odată un învăţăcel care jinduia la un post însemnat. Dar cum nu avea un zapis la mână, nu putea să capete postul, iar zapisul se dobândea cu trudă minţii.

An de an învăţăcelul se înfăţişa în ziua sorocită înaintea marilor dascăli, dar cum se ducea, tot aşa se şi întorcea.

La examen nu trecea şi era amărât din cale-afară. Văzându-l cât de tare se omora cu firea, nevasta, care tocmai scăpase de chinurile unei naşteri, şi era în lăuzie, îl întrebă:

— Dar ce se întâmpla bărbate, d-apoi să fie mai greu un afurisit de examen decât o naştere?

— Cum să nu fie femeie? Pântecul tău era plin,

iar capul meu… gol.

Niciun bănuţ mai mult

A fost odată un mare bogătaş care era din cale-afară de hapsân. Într-o zi, se duse să-şi vadă un prieten. Dar prietenul locuia departe, şi mai trebuia să treacă şi un râu. Iar când ajunse pe malul râului, se dezlănţui dinspre munte un puhoi de apă. Nu se îndură să plătească taxa de trecere peste pod, aşa că o luă de-a dreptul prin apa ce se umfla mereu. Ajuns în mijlocul albiei, fu luat de şuvoi şi dus departe la vale. Fiul lui aflat la mal, văzându-şi tatăl pradă înecului, se grăbi să caute un ajutor. Găsi omul.

— E prăpăd mare, să te arunci în puhoiul ăsta, nu-i uşor. Dar dacă îmi dai un qian[9] de arginţi, m-aş încumeta să-l scap, îi zise acesta.

Băiatul, învăţat de părintele lui să nu arunce banul pe gârlă, nu vru să plătească decât cinci feni 2 de arginţi şi nicio leţcaie mai mult. Începu tocmeală. În acest timp bogătaşul era gata-gata să se ducă la fund. Zbătându-se nevoie mare şi adunându-şi ultimele puteri ca să iasă la suprafaţă, îi strigă băiatului:

— Fiul tatii, numai cinci feni de arginţi, niciun bănuţ mai mult!

Cu bani peşin, nu pe *veresie*

9 Un qian = 10 feni, (aproximativ 5 grame).

Să vedeţi, acum tot despre un mare bogătaş şi un zgârcit fără pereche este vorba. Iată-l bătrân şi-n pragul morţii. Înainte de a-şi da duhul nu vru nici în ruptul capului să închidă ochii. Atunci nevasta lui, care-l străjuia la căpătâi, îl întrebă, ce grijă mai are? Bogătaşul, cu vocea stinsă, îi spuse:

— Toată viaţa am fost chivernisit, iar din averea agonisită n-am aruncat degeaba niciun bănuţ, şi-am încropit din greu o gospodărie. Tot aşa să faci şi tu; după ce n-oi mai fi, să mă jupoi, şi pielea s-o vinzi tăbăcarului, carnea s-o dai măcelarului, iar oasele oloierului. De nu-mi făgăduieşti că vei îndeplini astea toate, apoi să ştii că nu pot muri cu inima împăcată.

Nevasta îi răspunse că o să facă precum doreşte. Abia atunci ochii i se închiseră. Dar nici n-apucă femeia să se mişte, că iată, bogătaşul se trezi din nou şi-o mai sfătui:

— Să mai ştii încă una de la mine, că ale oamenilor gânduri pe lumea asta, e greu să le ghiceşti! Cele de care vorbirăm, bagă de seamă, să le dai cu bani peşin, şi nu pe veresie!

Apoi, a închis ochii, de astă dată cu adevărat şi pentru totdeauna.

Cu ochii la peşte

Un moşier sta la masă împreună cu cei doi fii ai săi. Fraţii, după ce îşi puseră fiecare orezul în blide, îşi întrebară tatăl:

— Ce mâncare avem, că doar n-om mânca

orezul gol?

Moşierul cel hapsân, căci aşa era, le zise:

— Pe perete nu stă oare atârnat un peşte sărat? Uitaţi-vă o dată la peşte şi apoi înghiţiţi din orez.

Şi aşa tustrei începură prânzul. Deodată, mezinul strigă:

— Tată, tată, fratele meu s-a uitat de două ori mai mult decât mine la peşte!

Moşierul trânti beţigaşele pe masă şi cătrănit îi spuse celui pârât:

— Nesătul mai eşti băiete! Vezi să nu dea boală-n ţine de atâta sărătură.

Să nu clevetească lumea

O boieroaică zgârcita nevoie-mare, şi tot pe atât de hapsâna, nu-i dădea slujnicei niciodată să mănânce cât s-ar fi cuvenit, ţinând-o mai mult flămândă. Într-o zi, boieroaica o văzu pe îngrijitoare că stătea cu faţa îndreptată spre vântul dinspre apus şi, printre suspine tot trăgea aer în piept.

— Da ce faci aici, fato? o întrebă mirată.

— Ca o proastă ce sunt, mi-e mereu foame. Dar aşa, băgând aer în mine, poate m-oi sătura şi nu mi-o mai sta gândul numai la mâncare ci la cum să robotesc mai bine cât îi ziulica de mare.

Nespus de bucuroasă de cele auzite, boieroaica zise degrabă:

— Că bine te-ai mai gândit! Acum ţi-oi spune şi

eu ceva: în cămară am un morman de frunze uscate. Mă gândesc să-ţi cos din ele un veşmânt, că dacă de mâncare nu mai ai nevoie, ca să nu clevetească lumea că aş fi lipsită de inimă, să-ţi fac măcar un rând de haine.

Veşminte alese

Într-o zi Zhou Ba trecu pe la prietenul său Wang Jiu. Abia intră că slujitorul acestuia şi apăru cu ceaiul. Ei, dar ce-i fu dat lui Zhou Ba să vadă? Argatul era gol-puşcă, doar mijlocul îi era încins cu o sfoară, de care atârnau în faţă şi-n spate, câte-o ţiglă, să-i acopere locurile cele de ruşine.

Gazda, de cum îl văzu îl şi mustră:

— Păcătosule ce eşti! Nu ştii că ne-a călcat pragul o prea luminată faţă? Pleacă degrabă şi te schimbă!

Argatul se duse, ca să se-ntoarcă apoi primenit: în loc de ţigle îi atârnau acum în faţă şi în spate câte o frunză mare de lotus.

Atunci, Zhou Ba îi spuse lui Wang Jiu:

— Ce huzur e la curtea înălţimii tale! Cum îşi mai schimbă slugile veşmintele! Dar să ştii că în ăst fel, sărăcia te paşte!

— Fii pe pace! Ştiu eu să-mi păzesc avutul. La hainele ăstuia e drept că nu-ncape chiverniseală. Când l-am tocmit i-am făgăduit să-l îmbrac. Cât despre mâncare, ne-am învoit să se descurce cum o şti. Aşa că, trebuie să mă îngrijesc de veşminte, că dacă nu-l îmbrac ca lumea, are să-şi ia tălpăşiţa

din casa mea!

Degetul tău îl vreau!

Un moşier plin de pioşenie faţă de zeul Lii Dongbin[10], nu contenea să i se închine cât era ziulica de mare. Zeul, mişcat de evlavia ce i se arăta, pogorî într-o zi acasă la credincios şi arătându-i cu degetul un pietroi din curte, îl prefăcu cât ai clipi într-o bucată de aur, după care spuse:

— Asta ţi-o dăruiesc ţie!

— Nu-mi trebuie! clătină din cap moşierul.

Crezând că bogătaşului îi pare bucata de aur prea mică, Zeul preschimbă atunci în aur un bolovan mare. Dar nici de data asta moşierul nu vru să-l primească. Lii Dongbin, văzând că omul are o inimă aşa de curată şi că dispreţuieşte într-un asemenea chip avuţia, se gândi că ar putea să-l ajute să intre în lumea nemuritorilor. Aşa că îi zise:

— Am să te învăţ să dezlegi tainele drumului spre cer, mijlocindu-ţi intrarea la Zeul Suprem. Vrei?

La aceste vorbe, moşierul nu pregetă să-i dea răspunsul:

— Nu, lasă cerul, degetul tău făcător de aur îl vreau!

Un bou de înjugat

10 Zeul făcător de minuni, a cărui putere stătea în deget.

Trăia odată un moşier neştiutor de carte care se făcea mereu de râsul lumii.

Într-o zi când tocmai avea oaspeţi şi stăteau la taifas, veni la el argatul unui gospodar din sat. Trimisul îi înmâna o scrisoare din partea stăpânului prin care acesta îl ruga să-i împrumute un bou pentru a-l înjuga la plug. Moşierul, de teamă să nu se dea de gol că nu cunoaşte buchiile, desfăcu scrisoarea şi, prefăcându-se că o citeşte, i se adresă trufaş argatului:

— Bine, bine, spune-i stăpânului să mă aştepte.

Mort de-acu o mie de ani

Un boier avea la curtea sa câţiva slujbaşi. Aceştia căutau în fel şi chip să intre în voia stăpânului. Şi într-o bună zi, unul din ei îi spuse boierului:

— Azi-noapte am visat că Luminăţia voastră aţi trăit o mie de ani.

— Toată lumea spune că în lumea viselor, fericirea înseamnă nenorocire, iar viaţa înseamnă moarte. Aşa că visul tău ar putea să fie semnul unei mari nenorociri, zise boierul înspăimântat.

Curteanul sări ca ars şi încercă s-o dreagă:

— Ptiu, ce gură păcătoasă am, zău că merit câteva palme zdravene. Am vrut să spun Luminăţia voastră că-n vis eraţi mort de-acu o mie de ani!

„Mărinimosul”

Un om tare nevoiaş i se înfăţişă dregătorului cu o jalbă. Plângerea era pornită împotriva moşierului din sat, care i-a necinstit cumnată, rămasă văduvă în urma morţii fratelui său mai mare. Dregătorul trimise pe dată după moşier, care, de cum veni, prinse a se dezvinovăţi:

— Eu sunt un om mărinimos, vestit în satele din împrejurimi. Eram prieten cu fratele mai mare al acestui coate-goale. Văzând eu că nevasta prietenului meu a rămas văduvă, şi că nu putea să facă faţă greutăţilor vieţii, mă duceam din când în când s-o văd, dăruindu-i ba de unele, ba de altele. Ce să-mi închipui despre o atât de mârşavă învinuire?

Atunci dregătorul îi spuse celui cu plângerea:

— Se vede că l-ai învinuit fără temei. N-am de gând să te pedepsesc, dar pleacă de aici!

Iar moşierului îi zise:

— Bag de seamă că dumneata eşti într-adevăr un om cu inimă bună şi vrei să-i ajuţi şi pe alţii. Te rog pofteşte şi stai aici lângă mine până îi judec şi pe ceilalţi, apoi om mai sta de vorbă.

A doua pricină spre judecare era a unui om ce se jeluia că nu-şi mai vedea banii daţi cu împrumut. Dar judecata părea a naibii de grea. Cel ce dăduse banii avea acu nevoie de ei. Datornicul ar fi vrut să-i înapoieze, dar n-avea de unde. Ce era de făcut cu încurcătura asta? După

ce se gândi un pic, hotărî:

— Este chiar aici de faţă un om mărinimos. Cu ajutorul lui, om împăca amândouă părţile. Mărinimosule, îndură-te şi mai săvârşeşte o faptă bună: plăteşte dumneata datoria!

Strâns cu uşa, mărinimosul n-avu ce face şi înapoie el banii.

A treia pricină privea un părinte care se plângea că fiul său nu-şi îndeplinea aşa cum se cuvine datoria faţă de el. Dregătorul îl întrebă pe bătrân:

— Da' unde ţi-e fiul?

— A fugit de mult de-acasă! răspunse omul.

Dregătorul ridicând glasul spuse:

— Unui astfel de fiu, lipsit de obraz, patruzeci de bice i s-ar cuveni. Dar fiindcă fiul lipseşte, nu avem cum să-l pedepsim, iar dacă-l lăsăm nepedepsit, se cheamă că facem o nedreptate acestui bătrân şi s-ar putea ca omul să se prăpădească de necaz. Cel mai nimerit ar fi să facem aşa:

— Mărinimosule, ia mai fă tu o faptă bună şi primeşte în locul fiului aceluia nerod, cele patruzeci de bice.

Necinstitul căzu atunci în genunchi şi zise:

— Cum se poate să primesc eu loviturile în locul altuia?

Dregătorul însă nu-l lăsă să răsufle:

— Lasă, e şi ăsta un lucru bun.

Şi porunci pe dată slujitorilor să-l snopească în bătăi.

Ridicându-se de pe scaun, judecătorul întrebă batjocoritor:

— Ei, mărinimosule, vrei să mai faci şi alte fapte bune? Să ştii că mai am un morman de plângeri care aşteaptă să fie judecate!

Cel snopit în bătăi, abia mai putu îngâna:

— Nu mai cutez, aşa că rog pe Domnia voastră să-mi dea iertare.

Fără să calce pământul

Unui boier îi veni aşa nitam, nişam, să înveţe şi el să lucreze pământul. S-a dus aşadar pe ogoare şi, minunându-se de frumuseţea lanurilor care se întindeau cât vedeai cu ochii, îi întrebă pe ţărani:

— Cum pot oare semănăturile astea să arate aşa de mândre?

Ţăranii răspunseră:

— Iaca, se ară pământul, se gunoieşte, apoi se aruncă sămânţa. Asta-i tot.

Întors acasă, boierul se puse pe treabă. Ară mai întâi pământul, dar înainte de a arunca sămânţa, se gândi cum să facă să nu bătătorească arătura. Îi trebui multă cugetare, dar până la urmă găsi. Chemă patru argaţi, cărora le ceru să aducă de-ndată un pat, în care se urcă şi le dădu poruncă, să-l poarte pe umeri de-a lungul şi de-a latul brazdelor. Şi aşa tolănit, porni semănatul. Pe când împrăştia de zor seminţele, se înfoia în pene zicându-şi: unde se mai află pe lume un deştept ca

mine, să semene fără să calce pământul?

Minte bună, lene mare

Un mare bogătaş avea un fiu socotit a fi slab de minte, despre care se spunea că nu ştia să facă nimic. Din grija părintelui însă, toate cele de trebuinţă nu-i lipseau. Şi veni ziua când bogătaşul împlinea cincizeci de ani, iar fiul treizeci. La ospăţ, fu poftit şi un vrăjitor ca să le prevestească sorocul vieţii.

Cititorul în stele îi prezise tatălui că are să trăiască optzeci de ani, iar fiului şaizeci şi doi. Auzind una ca asta, tânărul începu să plângă în hohote şi spuse:

— Dacă tatăl meu nu va trăi decât optzeci de ani, iar eu şaizeci şi doi, cine are să-mi mai poarte grija ultimilor doi ani?

Atunci cel care citea în stele nu se putu abţine să nu-i zică:

— Ei, băiete, văd că ştii să socoteşti destul de bine, prin urmare la tine mintea-i bună, dar lenea-i mare!

Numai catul al treilea

Un bogătaş prost şi încăpăţânat, văzând că alţii de seamă lui au case cu câte trei caturi, nu-şi mai găsi locul, de ciudă şi pizmă. Zor-nevoie, voia şi el una la fel. A chemat zidarii, care s-au pus numaidecât pe treabă, săpând pământul şi bătând

temelia. Uitându-se la ei, bogătaşul tare se mai miră.

— Ce faceţi aici? îi întrebă aşadar.

Zidarii îi răspunseră:

— La porunca dumneavoastră, vă zidim casa.

— Ce rost are să mai bateţi temelia, de vreme ce ne-am înţeles să-mi zidiţi o casă cu trei caturi?

Zidarii, uitându-se unii la alţii, prinseră să-i spună:

— Păi, clădirile, fie ele cât de înalte, trebuie să fie zidite de jos în sus. Fără catul întâi şi al doilea, cum să-l ridici pe cel de-al treilea?

Bogătaşul însă nici nu vru să asculte şi le aruncă furios:

— Lăsaţi prostiile! N-am nevoie decât de catul al treilea! Să nu cumva să vă apucaţi să le zidiţi şi pe celelalte două!

Firul de iarbă fermecat

Într-o zi, cineva dete unui moşier zgârcit şi prost un fir de iarbă, spunându-i în bătaie de joc că ori de câte ori vrea să se facă nevăzut, să ţină firul de iarbă între două degete. Dând crezare acestei gogomănii, moşierul luă cu el firul de iarbă şi se duse în târg. Şi cum mergea el aşa, iată că văzu pe tarabă unui neguţător o grămadă de bani. Se apropie atunci fără pic de ruşine şi tăbărî asupra lor, dar când dădu să plece, fu înhăţat de negustor şi bătut măr. Sudălmile şi pumnii nu mai conteneau, iar netotul de boier, cu firul de iarbă

între degete, o ţinea una şi bună:

— N-ai decât să dai cât pofteşti, de bine ce tot nu mă vezi!

Nesătulul

Un zgârcit de jupân îşi zorea argatul, cât era ziulica de mare, să-i robotească, dar de mâncare nu-i prea dădea. Veni însă vremea să facă un drum lung şi se gândi să-l ia şi pe argat. Sluga se încumetă să-l întrebe:

— Dacă mi-o fi foame pe drum, ce-am să mănânc?

Auzind asemenea întrebare, căută o frânghie şi o pană de lemn şi-apoi îi răspunse:

— Cu aste două lucruri la noi, nu te îngriji, n-are să-ţi fie foame!

Şi fără să mai zăbovească porniră la drum. Da după ce soarele se înălţă de amiază, argatul spuse:

— Mi-e foame!

Stăpânul scoase pe loc frânghia şi-i legă burta, zicându-i:

— Uite aşa o să-ţi treacă foamea!

Spre înserat, argatul dădu iar glas:

— Mi-e foame!

Jupânul îi vâri şi până de lemn între frânghie şi burtă, înţepenind-o bine cu o piatră găsită pe marginea drumului.

— Ei, ce zici? Te-am scăpat de foame?

Merseră ce mai merseră, până se ridică blinda

lună, şi-atunci amărâtul de argat începu iar a se văita:

— Mi-e foame!

Supărat nevoie-mare, zgârcitul îi dezlegă frânghia, luă pana şi se răsti la el:

— Nesătulule, mă lipsesc de tine, numai la mâncare-ţi stă gândul! Piei din faţa mea!

Ia să-mi fac şi eu de cap

Fu Shang era pe cât de bogat, tot pe atât şi de zgârcit. Mâncare aleasă? Ferit-a Domnul! Orez şi soia cât era săptămâna de mare! Ca să ţină mai mult, punea boabele de soia în saramură, apoi, scoţându-le, le prăjea, şi astfel le păstra într-o sticlă. La prânz, prindea cu beţigaşele doar câteva pe care le amesteca cu orez, iar totul era pe număratelea şi cu măsură!

Într-o zi, la vremea amiezii, iată că veni cineva din afară şi-l vesti că fiul său benchetuieşte într-o cârciumă, la o masă plină cu bucate alese! Fu Shang să moară de necaz şi nimic mai mult! Ocărându-şi feciorul, zise cu obidă:

— Ia-n te uită, măi, pentru cine agonisesc eu şi-mi trag de la gură? Apoi, dacă-i aşa, ia să-mi fac şi eu de cap!

Şi răsturnând sticla, înfulecă toate boabele de soia.

În viaţa de apoi!

Han Liu era un bogătaş cum nu se poate mai zgârcit, de altfel că mai toţi cei de teapa lui. Bunăoară, n-a poftit nicicând pe nimeni la masă. Dar într-o zi, un vecin având praznic cu lume multă, îl rugă să-i închirieze casa pentru ospăţ, plătindu-i după învoială. Han Liu încuviinţă de dragul banilor. Sătenii miraţi de forfotă şi pregătirile de ospăţ din casa lui Han, îl întrebară pe servitorul acestuia:

— Cum de se îndură stăpânul tău să-şi deschidă baierele pungii şi porţile casei?

Slujitorul le spuse cum stăteau lucrurile şi adăugă:

— Dacă vreţi să-l vedeţi pe stăpânul meu ospătând pe cineva, atunci vă poftesc să-i călcaţi pragul în viaţa de apoi!

Bogătaşul, aflându-se prin preajmă, îi auzi vorbele şi, furios îi trase o palmă, ocărându-l:

— Cum de ţi-ai îngăduit să-i pofteşti în numele meu?

O *cupă de ginseng*

Într-o bună zi, un domnişor din aceia care se trăgeau dintr-o familie putred de bogată, plecă pe uliţă hai-hui. Abia ieşit, dete cu ochii de un biet om, împovărat de o cobiliţă de care atârnau două panere mari. Mergea anevoie sărmanul, clătinându-se, până ce căzu grămadă. Domnişorul, văzându-l, îl întrebă pe un sătean:

— Ce să aibă omul ăsta?

— Pesemne că n-a mâncat nimic toată ziulica, şi acum, răzbindu-l foamea, l-o fi luat cu ameţeală, îi răspunse acesta.

Atotştiutor cum se credea, domnişorul zise:

— Mare netot trebuie să fie! Păi dacă n-avea chef să mănânce, să fi băut măcar o cupă de ginseng[11]. Şi atunci să vezi ce ar mai fi ţinut la drum.

Jilţ pe *broaşte-ţestoase*

Dan Jia era odrasla unui neam de bogătaşi. Leneş şi pofticios cum era, şi-a irosit fără socoteală averea pe care i-au lăsat-o moştenire părinţii, nemairămânându-i decât două jilţuri de preţ.

Într-o zi, trecu pe la poarta sa un negustor, care avea de vânzare broaşte-ţestoase. Dan Jia pofti la o supă de broască-ţestoasă, dar nu avea nicio leţcaie. Frământându-şi mintea, hotărî să-i ofere negustorului un jilţ în schimbul a două broaşte-ţestoase. Negustorul primi şi, după ce luă jilţul, îl şi vându pe loc vecinului lui Dan Jia. Acesta, lacom din fire, ştiind că risipitorului îi mai rămăsese un jilţ în casă şi vrând să pună mâna şi pe acela, ca să aibă pereche, îl îndemnă pe negustor să-l mai ademenească pe pofticios spre a-i lua şi celălalt jilţ. Auzind asta, Dan Jia bătu înciudat din picioare şi zise cu părere de rău:

11 *Ginseng s*au "rădăcina vieţii", o plantă medicinală preţioasă, care creşte mai ales în partea de nord-est a Chinei, plantă din care se obţine un tonic renumit, dar care era inaccesibil celor săraci din cauza preţului.

— De ce nu spuseşi nene, mai devreme, că iacă, doar ce l-am tăiat ca să atât focul, altfel cu ce era să-mi fierb supa?

De unde se-aduce orezul?

Un mare demnitar, ajuns la bătrâneţe, se bucura de cei trei nepoţi ai săi; trăiau împreună în casa lor cea mare, şi aveau de toate. Bunătăţi fel de fel, dintre cele mai alese ce se găseau pe pământ şi în mare, dar mâncarea cea mai plăcută de cei mici rămânea tot tradiţionalul orez.

Într-o zi, bunicul lor, marele demnitar, îi întrebă:

— Chiar vă place aşa de mult orezul?

— Daaa! răspunseră într-un glas nepoţii.

— Da ştiţi voi de unde se aduce?

— Ştiu! Orezul se aduce din oala cea mare din cămară, spuse primul nepot.

Bunicul râse.

— Nu e adevărat. Orezul se aduce de la moară! Se repezi al doilea nepot.

Marele demnitar râse iar. Atunci, al treilea nepot îşi dădu şi el cu părerea:

— Prostii! Am văzut cu ochii mei cum îl scot din barcă.

La ce putea folosi o carte

O dădacă îngrijea copilul unui mandarin. Pruncul însă era plângăcios şi neascultător din

cale-afară. Nu voia să doarmă şi urlă neîncetat. Neavând ce-i mai face, dădaca se duse să-i ceară mandarinului o carte.

— La ce să-ţi fie de folos cartea? o întrebă acesta mirat.

Dădaca îi răspunse:

— Mărite domn, păi v-am văzut eu că de cum luaţi o carte în mină, adormiţi buştean. Aşa că m-am gândit să-i dau şi eu coconului o carte, c-o adormi şi el.

Domnişorul şi cartea

Un domnişor de neam ales se dovedi a fi un adevărat pierde-vară, şi de învăţătură nici că voia să ştie. Supărat, tatăl îi puse o carte-n mâna şi-l ferecă în odaie, poruncindu-i:

— Stai aici şi citeşte. Peste trei zile, ai să-nţelegi ce înseamnă o carte.

Trecând cele trei zile, descuie uşa. Domnişorul, smerit, îi zise:

— Dragă tată, ai dreptate. După ce am adâncit trei zile buchiile cărţii acesteia, am aflat până la urmă un mare adevăr.

— Ei, ia să vedem, ce ştii?

— Credeam dintotdeauna că slovele cărţii sunt scrise cu mâna, dar acum, pătrunzându-le în amănunt trei zile-n şir, am băgat de seamă că sunt tipărite…

Cum se scrie cuvântul "Mie”?

Un boier tocmi un dascăl care să-l înveţe pe feciorul său carte. De cum veni dascălul, domnişorul îl şi întrebă:

— Cum se scrie cuvântul "unu”?

Dascălul trase o liniuţă pe hârtie.

— Dar cuvântul "doi”? îl întrebă acesta din nou.

Dascălul trase două liniuţe.

— Dar cuvântul "trei”?

Dascălul trase trei liniuţe. Domnişorul, bătându-se cu palma peste frunte, chiui:

— E lesne să înveţi! Ce nevoie mai am de dascăl!

Şi dete fuga la taică-său să-i spună. Acesta, crezând că odrasla prinsese din zbor învăţătura cărturarului, se minună. Mulţumindu-i dascălului, îi zise că poate pleca, de vreme ce feciorul său era de-acum un om învăţat.

După câteva zile, boierul vru să-l poftească pe prietenul său Mie la un ospăţ. Avea cine-i face de-acum scrisoarea. Dar domnişorul, trudi o jumătate de zi la ea şi tot n-o isprăvi. Nepricepând de ce întârzie atâta, boierul se duse în odaia fiului, şi mare-i fu mirarea când, pe podea, văzu întinse file peste file pline de liniuţe. Iar fiul nu contenea să tot tragă înainte cu pensula, bombănind:

— Hm, ce mai nume şi-a găsit şi prietenul tău Mie. Iaca, de o jumătate de zi mă tot chinui şi n-am isprăvit de scris nici jumătate din numele lui[12].

12 Apucase să tragă doar 500 de beţe.

DESPRE PROSTIME

Să-mi crească faima

Iată cum îşi dăscălea un moşier argatul:

— Când vorbeşti cu oamenii, nu pregeta să-mi lauzi frumuseţea şi bogăţia. În felul ăsta, are să-mi tot crească faima!

Argatul băgă la cap sfatul stăpânului, aşa că într-o zi, în timp ce mergea pe uliţă, se întâlni cu câţiva săteni, care stăteau la poveşti şi se minunau cât de mare era templul cel nou. Argatul se opri şi el şi începu să strige în gura mare:

— Cum puteţi spune că templul acela prăpădit e mare, când casa stăpânului meu e şi mai mare?!

Apoi, unul din cei de faţă mai spuse că întâlnise un porc nemaivăzut de mare. Argatul iarăşi sări de colo:

— Cum nemaivăzut de mare? în casa stăpânului meu, până şi şoarecii sunt mai mari decât porcul ăla de care vorbeşti!

Un alt sătean, auzindu-i neroziile, spuse atunci cu tâlc:

— Ehe, da burtă ca a bivolului, cine a mai văzut?

Argatul răspunse fără să clipească:

— Stăpânul meu are o burtă cu mult mai mare decât a bivolului!

Şarpele pătrat

Un om a văzut în munţi un şarpe. Trebuie să vă spunem, însă că acestuia îi cam plăcea să facă din ţânţar armăsar, aşa că atunci când s-a întors în sat, s-a apucat să se laude în faţa cumetrilor:

— Maică, măiculiţă, ce şarpe uriaş am văzut! Ştiţi voi cât de mare era? Lung de aproape o sută de zhang[13] şi gros de vreo zece zhang.

Sătenii nu s-au arătat a-l crede. Atunci, lăudărosul o întoarse:

— Eh, dacă nu avea sută, da de 90 tot era şi gros de vreo 10.

Oamenii nu-i dădeau nici acum crezare. Aşa că omul nostru tot scurta din lungimea şarpelui, făcându-l ba de 70, ba de 50, ba de 30 până la urmă. Cu toate acestea, cei de faţă rămâneau neîncrezători. De necaz, lăudărosul se grăbi atunci să spună:

— Bine. Dar barem că era lung de 10 zhang mă credeţi?

Auzindu-l, oamenii au izbucnit în hohote de râs:

— Măi, măi, mare minune, după cum spui, şarpele ăsta al tău se pare că era chiar pătrat…

Funia cu bucluc

Cândva un om a încercat să fure un bou, dar prins asupra faptului, a fost pus în cătuşe şi târât pe cele uliţe, ca toată lumea să-l vadă. Printre cei

13 Zhang — unitate chinezească de măsură pentru lungime egală cu aproximativ 3 metri.

aflaţi pe marginea drumului, un cunoscut de-al lui îl întrebă cu milă:

— Cu ce ai greşit de ai ajuns în starea asta?

— Nenorocul, prietene. Azi dimineaţă când mergeam pe stradă, văzui pe jos o frânghie. Mi-am zis că ar putea să-mi fie de folos, aşa că am ridicat-o…

— Ei, dar pentru atâta lucru n-aveau de ce să te pună în lanţuri.

— Ce-i drept, zise încătuşatul, numai că vezi, la celălalt capăt al funiei era legat un bou!

Dar pentru dar

Prietenul lui Kong Sun urma să se însoare. Aflând vestea cea mare, holteiul se gândi să-i trimită un dar de nuntă. Aşa că, luând o bucăţică de argint, o înveli frumos şi i-o trimise cu următoarele rânduri: „La cununia ta, iată, îţi dăruiesc un *liang*[14] de argint. Acum însă vei primi jumătate, numai cinci *qian*[15]. Restul de cinci *qian* îţi voi rămâne dator”. E foarte bine aşa, îşi mai spuse el şi se simţea tare mândru de fapta prietenească pe care o săvârşise! Ei, dar iată că, nu peste multă vreme, îi veni şi lui Kong sorocul să se-nsoare. Prietenul făcu şi el întocmai, îi trimise la rândul său în dar un plic. Desfăcându-l, găsi înăuntru o scrisorică cu următoarea lămurire: „De

14 Liang — unitate de măsură pentru greutate egală cu aproximativ 50 de grame.

15 Qian — unitate de măsură pentru greutate egală cu aproximativ 5 grame.

ziua nunţii tale, îţi trimit şi eu un *liang* de argint, din care, foloseşte acum cei cinci *qian* pe care mi-i datorezi, iar restul de cinci *qian* îţi voi rămâne dator”.

Arama pe faţă

Câţiva oameni stăteau într-o odaie la taifas şi, unul din ei aducând vorba de megieşul lor, spuse:

— Da, e un om cumsecade în mai toate cele, numai că e cam pripit şi-i sare ţandăra din te miri ce…

Se întâmpla însă, ca omul despre care se vorbea să treacă tocmai atunci prin faţa uşii şi când auzi cele spuse despre el, nu se putu stăpâni şi dintr-un singur picior, trânti uşa la pământ, apoi năvăli înăuntru, îl înşfăcă pe cel ce şi-a dat cu părerea, gata, gata să-l ia la bătaie:

— E o minciună sfruntată! Când m-ai văzut tu înfuriindu-mă? Şi de unde ai mai scos-o că mă supăr din te miri ce?

Îndreptarea cocoaşei

Un oarecare, ce-şi zicea doftor, se lăuda foarte, jurându-se că meşter ca el în vindecarea cocoaşei nu se mai găseşte nicăieri pe lume.

— Oricât ţi-ar fi de încovoiată spinarea, dacă îmi treci prin mâna, drept te fac ca lumânarea! glăsuia el în gura mare pe toate uliţele.

Un biet cocoşat îi dădu crezare şi chiar se lăsă

pe mâna lui. Doftorul, plin de voie bună, luă două scânduri. Una o puse pe podea, şi-l pofti pe cocoşat să se culce pe ea. Apoi aşează cealaltă scândura deasupra amărâtului, şi legă binişor totul cu o funie. Cocoşatul nu mai putu de durere, dar doftorul tot mai tare trăgea de funie. Până la urmă, omul începu să ţipe ca din gură de şarpe, însă doftorul nu-l băgă în seamă, ba chiar sări pe scândură şi începu să ţopăie cu putere. Nu trecu mult şi ţipetele cocoşatului nu se mai auziră. Atunci, cei ce se aflau de faţă se aplecară spre el şi văzură cu spaimă că bietul om îşi dăduse duhul. Fără să se mai gândească mult, supăraţi nevoie-mare, îl luară pe doftor la bătaie. Acesta însă, cât se poate de senin, le zise:

— Am vrut să mă ţin de cuvânt, şi să-l scap de cocoaşă. Dacă e viu sau mort, nu mă priveşte. Uitaţi-vă la spinarea lui să vedeţi că s-a îndreptat. De n-o fi aşa, mă puteţi omorî în bătaie!

Cinste negustorească

Un negustor de uliţă se silea să-şi strige de zor marfa.

— Hai la terciul proaspăt şi plăcut mirositor! Cumpăraţi terciul!

Însă glasul lui sună dogit şi cam fără vlagă. Abia, abia că se auzea. Drept care fu întrebat de un trecător:

— De ce nu strigi mai tare omule?

Negustorul răspunse:

— Nu pot, că mi-e foame.

— Asta-i bună! Păi de ce nu mănânci din terciul tău dacă ţi-e aşa foame?

— Cum să mănânc dacă e stricat? Nu-i destul că-s flămând, vrei să mai fiu şi beteag!

Să simtă şi vecinul!

Un om se trezi într-o bună zi cu o bubă rea la picior. Vai, vai, se tânguia el. Şi parcă tot mai rău îl durea. S-a văitat el, cât s-a văitat, dar de durere n-a scăpat.

Ce s-a gândit atunci? A săpat o gaură mare în zid şi şi-a vârât piciorul până dincolo. Întrebat ce vrea să însemne una ca asta, le răspunse cu o căutătură chinuită:

— N-o mai pot duce de unul singur, aşa că să simtă şi vecinul ce-i durerea…

O pereche de cizme

Doi fraţi s-au înţeles să-şi cumpere o pereche de cizme şi să le poarte cu rândul, când unul, când celălalt. Dar după ce se văzu cu încălţări, prâslea uită de înţelegere şi cât era ziua de lungă, numai el le purta, nici prin gând nu-i trecea să le lase şi fratelui mai mare. Acesta era, se înţelege, foarte nemulţumit, aşa că aştepta să se însereze, să adoarmă cel mic şi apoi să le ia el la purtat, tropotind prin odaie până la spartul zorilor.

Nu după multă vreme, cizmele s-au rupt.

Atunci, fratele mai mic îi spuse celui mai mare:

— Hai să mai cumpărăm o nouă pereche de cizme.

Dar acesta, cătrănit, îi răspunse:

— Nu-mi mai trebuie cizme, vreau să dorm şi eu ca lumea!

…Prost mai sunt!

După ce Bao Qi şi-a tăiat cămila, încercă în fel şi chip s-o jupoaie, dar fiindcă nu avea cuţit ca lumea, începu a scotoci prin cele două odăi pentru o piatră de ascuţit. Nu-i şi nu-i! Urcă în pod şi găsi! Ascuţi aşadar cuţitul şi coborî bucuros. Dar nu după mult timp, cuţitul iar se toci, aşa că iar se duse în pod să-l ascută. Şi tot aşa urcă şi coborî scările până când, ostenit, se gândi cum ar fi mai bine să facă.

— Măi, da prost mai sunt! Am să urc cămila în pod şi-o jupoi acolo!

Cele de-acasă sunt tot aşa

Un moşier grăbit să ajungă la o rudă a sa în ospeţie, nu mai ţinu seama că s-a încălţat cum s-a nimerit, aşa că pe la jumătatea drumului, se întrebă:

— Ce s-o fi întâmplat cu picioarele mele? Cum de am unul mai scurt?

— Picioarele tale n-au păţit nimic, îi zise un trecător, numai că cizmele sunt prost

împerecheate.

Aplecându-se, moşierul văzu că într-adevăr, aşa era. Îşi pusese o cizmă cu talpă groasă, şi una cu talpă subţire, şi atunci porunci pe dată servitorului care îl însoţea să dea o fugă până acasă şi să-i aducă cizmele bune.

După un timp, servitorul se întoarse trăgându-şi sufletul, dar cu mâinile goale.

— Stăpâne, n-avea rost să ţi le mai aduc, cele de acasă sunt tot aşa.

Crengile care cresc în sus

Laviţele folosite la ţară aveau pe timpuri, picioarele cioplite din două ramuri îngemănate în formă de coarne. Într-o zi, Qing văzu că picioarele de la laviţă s-au rupt şi atunci i-a poruncit slugii sale să plece în căutarea unor crengi gemene pentru a le pune în locul celor rupte. Argatul plecă dis-de-dimineaţă şi abia când amurgise, se întoarse, bălăngănindu-şi braţele goale. Stăpânul de cum îl văzu, îl şi mustră:

— Că prost mai eşti! O zi întreagă ai umblat şi n-ai fost în stare să găseşti un picior de laviţă!

— Ei, stăpâne, nu-i chiar aşa, că doar am străbătut în lung şi în lat toată pădurea şi am văzut multe crengi gemene, numai că, să vezi drăcie, nici unele nu erau crescute în jos, cum ne sunt nouă de trebuinţă, toate câte le văzui, creşteau în sus…

Sapă din lanuri…

Un plugar se întoarse de la câmp, şi femeia lui, de cum îl văzu, îl şi întrebă:

— Unde ţi-e sapa?

— Am ascuns-o între lanuri, răspunse el cu glas tare.

— Mai încet, măi omule! Dacă te-ar auzi careva, nu ţi-ar lua-o oare?

Şi îl îndemnă să se ducă degrabă pe câmp să vadă de sapă.

Plugarul se duse, dar sapa nu mai era la locul ei. Veni într-un suflet acasă, şi în şoaptă îi zise nevestei la ureche:

— Bine-ai zis, sapa nu mai este…

Cu şase picioare alergăm mai repede!

Un slujbaş primi poruncă de la cârmuire să ducă într-un loc anume în mare grabă nişte pravile. Cum până la locul unde trebuiau duse pravilele era drum lung, cârmuitorul îi dete un cal. Dar slujbaşul nu-l încălecă, ci tot îi dădea bice de zor şi alerga pe lângă el. Văzându-l ce face, unii, mai curioşi din fire, îl întrebară:

— Dacă ai în grijă nişte pravile şi trebuie să ajungi degrabă cu ele, atunci, măi omule, de ce nu încaleci?

Gâfâind, acesta le răspunse:

— Păi, calul care are patru picioare nu aleargă oare mai repede decât omul, care n-are decât

două? Şi de le pui laolaltă, nu ajungi mai repede?

Gura lumii

Wu San avea acasă un scaun foarte scund şi de fiecare dată când voia să se aşeze pe el, îi punea mai întâi câte patru cărămizi sub picioare. De la o vreme, i se păru că treaba e destul de anevoioasă. Şi tot gândindu-se el ce să facă şi cum să facă, îşi aminti deodată nişte vorbe rostite de unii:

— Doamne, că nalt îi rândul de sus al casei!

Nalt? Aşa au zis! Păi, asta-mi trebuie mie. Acolo am să-l mut!

Zis şi făcut. Numai că după ce urcă scaunul, el tot aşa rămase. Atunci se supără şi înjură de mama focului.

— Fir-ar ei afurisiţi să fie! Să te mai iei după gura lor. Uite că nu saltă de fel.

Şi plin de furie, puse să i se dărâme frumuseţea de cât.

Căciula

În plină vară, Chou Ba, purta pe cap o căciulă de lână. De atâta zăduf, sudoarea îi curgea pe obraji. Cum mergea el aşa, abia mai putându-se urni, văzu deodată pe marginea drumului un arbore uriaş. Se gândi să se adăpostească la umbra lui.

— Maică, măiculiţă, greu de îndurat aşa

ursită! îşi zise el, scoţându-şi căciula de pe cap şi făcându-şi vânt cu ea.

Simţindu-se răcorit şi uitându-se cu drag la căciulă îşi spuse:

— Ce bine că te am! Fără tine aş fi murit de atâta zăpuşeală!

Dacă voi râdeţi…

Un orb stătea dimpreună cu nişte gură-cască pe marginea uliţei. Văzând ceva hazliu, toţi ceilalţi izbucniră în hohote de râs. Orbul prinse şi el a râde cu ei.

— Ei, dar tu de ce râzi cu atâta poftă? îl întrebară netoţii.

— Păi, răspunse orbul, dacă voi râdeţi, pesemne c-aveţi de ce!? Şi atunci râd şi eu, de râsul vostru!

Prostănacul şi sărea

Un prostănac fu poftit la o cumetrie. Aşezându-se la masă, i se păru că mâncarea e lipsită de gust, aşa că cerându-şi iertare, îndrăzni să i-o spună gazdei. Aceasta, fără supărare, presără ceva alb pe deasupra.

— Ei, bună treabă ai făcut şi ce gustoasă-i mâncarea acu, zise oaspetele, da fă bine şi spune-mi ce-i puseşi?

— Sare.

Prostănacul băgă la cap şi întors acasă, ceru

să i se aducă cât mai multă sare. I se dădu o căpăţână întreagă. Luând-o, muşcă zdravăn din ea. Gura i se strânse pungă, limba şi buzele erau gata-gata să-i amorţească. Scuipând şi înjurând, bufni furios:

— Ce gazdă ticăloasă, să mă păcălească în halul ăsta?!

Dulci ca mierea

Jupânul Zhang Wencai îşi trimise slujitorul să cumpere nişte mere, de-a dreptul dintr-o livadă. Înainte de plecare însă, îl povăţui:

— Bagă de seamă, culege pe cele mai dulci!

Ajuns în livadă, începu să aleagă merele. Luă unul şi muşcă din el, luă altul şi făcu la fel. Şi tot aşa, le tot gustă pe toate, până ce umplu coşul. Socotind că treaba fusese bine făcută, se întoarse acasă şi zise:

— Jupâne, le-am gustat pe toate, sunt ca mierea, nu alta!

Bani-n vânt

De la o vreme ploua întruna. Lui Mei Qing acoperişul stricat îi dădea mult de furcă. În fiecare noapte îşi muta patul prin odăi, ba ici, ba colo, dar loc ferit tot nu-şi găsea. Atunci se hotărî să cheme un meşter. Acesta se apucă de lucru, trudind zi de zi până sfârşi cu bine treaba. Mulţumit, Mei Qing zise:

— De-acu poate să vină şi potopul!

Dar stârnindu-se vântul, cerul se însenină pe loc şi o lună întreagă nici măcar o picătură de ploaie nu mai căzu. După atâta amar de cheltuială, omul se simţea păgubit şi de cum se însera, îşi ridică ochii spre cer, oftând:

— Doamne ce nenoroc. Dădui atâţia bani în vânt ca să-mi fac acoperiş nou şi de plouat, uite că nu mai plouă!

Hoţul şi trântorul

Într-o noapte, un hoţ tot săpând sub zidul unei case, s-a strecurat înăuntru. Dar nu se aştepta ca stăpânul casei să fie sărac lipit pământului. A cotrobăit el peste tot, şi tot nimic n-a găsit. Înciudat, hoţul o luă din loc, lăsând uşa larg deschisă. Gazda, cu ochii cârpiţi de somn, îi strigă din pat:

— Eee! nu-i frumos să laşi uşa deschisă. Fă bine rogu-te şi închide-o.

— Un trântor ca tine, n-am mai văzut. Ţi-e greu să închizi şi uşa, hai? Nu mă mai mir că eşti calic, se oţărî hoţul înjurând.

— Ştiu că ţi-ar fi plăcut să fi fost eu mai harnic, ca să pleci de la mine încărcat. Ei, da iacă, nu ţi-a mers!

Arginţii-s la loc bun

He Qi, luând cu sine câţiva arginţi, se duse în

târg să cumpere niscaiva grâne. Dar când s-ajungă în piaţă, ia sacul de unde nu-i. Îl pierduse. Întors acasă îi spuse nevestei prevenitor:

— Maică Doamne, ce de lume era astăzi în târg! În îmbulzeala aia, nici nu mă miră că mulţi şi-au pierdut sacii.

— Să înţeleg oare că şi tu ţi l-ai pierdut pe al tău? îl întrebă femeia cu spaimă.

— Apăi, oricât de isteţ şi descurcăreţ te-ai afla, de pagubă n-ai cum te apăra.

Femeia, sătulă de înţelepciunea lui, vru mai degrabă să afle ce făcuse cu banii. Aşa că îl întrebă:

— Dar arginţii?

— Ehei, fii pe pace nevastă! Arginţii se află ei la loc bun! I-am legat strâns în colţul sacului.

Au rămas cu sfatul

Peste capetele celor doi fraţi trecea un stol de cocori. Scoţându-şi arcul, fratele mai mare era gata să doboare unul din ei.

— Am să-l fierb şi apoi l-om mânca amândoi cu poftă, glăsui el.

Dar cel mic, de alături, îl trase de mâneca şi-i zise:

— Nu, bădiţă, eu zic că-i mai bine să-l prăjim!

— Ba îl fierbem!

— Ba îl frigem!

Se ciorovăiră cât se ciorovăiră, dar până la urmă s-au gândit să-l roage pe un moşneag, care

tocmai trecea pe acolo, să hotărască el cum ar fi mai bine. Moşneagul, om înţelept, le spuse:

— Dacă fiecare o ţine morţiş pe a lui, tăiaţi cocorul în două. O jumătate o fierbeţi, cealaltă o frigeţi!

Mulţumindu-i pentru sfatul cel bun, fraţii se învoiră. Dar ce să vezi, în văzduh nu mai era nici umbră de cocor!

Mutarea

Zhou Ba avea doi vecini. Cel din stânga era arămar, iar cel din dreapta fierar. Cât era ziulica de mare, bietul om n-avea linişte. Băteau de zor ciocanele de-o parte şi de alta, că-l scoteau din minţi. Se gândi să-i întrebe cu binele, dacă n-ar vrea să se mute. Arămarul şi fierarul se-nvoiră fără multă vorbă. Împăcat atât de repede, Zhou îi pofti la prânz. După ce au mâncat şi au băut ca la zile mari şi taman când veselia era în toi, gazda vru să afle:

— Dacă nu v-ar fi cu supărare, v-aş întreba, dragii mei vecini, unde vă mutaţi?

Arămarul şi fierarul răspunseră într-un glas:

— Unde să ne mutăm? Păi, unul în locul altuia! …

S-a pierdut… o vorbă!

Long Bao auzea adeseori pe alţii spunând: „ce stupizenie”, şi socotind că asta ar fi o vorbă nobilă

şi deşteaptă o îngână din când în când, să şi-o întipărească bine în minte şi nu care cumva s-o uite. Într-o zi, pe când trecea râul spre malul celălalt, îl cuprinse frica. Se temea să nu se răstoarne barca. Ajunse însă cu bine la liman, dar nu mai era chip să-şi amintească vorba aceea deşteaptă şi, zăpăcit, îi tot dă târcoale locului. Vâslaşul băgă de seamă şi-l întrebă:

— Aţi pierdut ceva, domnule?

— O vorbă, răspunse el.

— O vorbă? Cum poate fi pierdută oare o vorbă? îmi pare o stupizenie!

Prostănacul de Long Bao se înveseli pe dată şi strângându-i mâna vâslaşului, îi zise:

— Asta-i vorba! O aflaşi şi tăceai ca mutu'.

Dar unde-i mandea?

Un slujbaş a primit misia să-l însoţească dintr-o aşezare într-alta pe un budist, care, vorbă nemaiauzită, săvârşise o nelegiuire. Înainte de a porni la drum cu osânditul în cătuşe, s-a uitat cu multă grijă la toate lucrurile pe care le avea în seamă, punându-le în două stihuri, de teamă să nu le uite. Ele sunau aşa:

„Umbrelă, cătuşa, desaga.

Zapisul, budistul şi mandea!"

Pe drum, repeta mereu în gând aceste vorbe. Budistul însă, şi-a dat seama că străjerul lui era un prostănac şi pe dată îi încolţi un gând. Aşa că, ajungând la un han, l-a îmbiat pe slujbaş să bea.

Acesta n-a aşteptat să fie poftit de două ori, şi a băut, a băut, până s-a îmbătat criţă. Văzându-l în aşa hal, nelegiuitul l-a tuns chilug[16], i-a pus cătuşa de gât şi a fugit.

Când s-a trezit, slujbaşului i s-a părut că ceva îi lipseşte. Aşa că începu să rostească:

— Desaga şi umbrelă sunt. Şi cătuşa este.

Căută şi zapisul, văzu că era şi acela. Deodată însă i se lumină creierul: „Vai, dar unde e budistul?” Speriat, vru să-şi smulgă părul. Dar când dădu cu mâna peste capul lucios ca un dovleac, îşi zise mai liniştit:

— Văd că e aici şi budistul. Dar unde-i mandea?

Unu mai deştept ca altu’

Fetiţa lui Zhao Qing abia a împlinit un an, când un consătean de-al lui veni să i-o ceară de nevastă pentru băiatul său, care avea doi anişori. După ce ascultă cererea cumătrului, Zhao Qing cugetă un pic şi spuse supărat:

— Ce gând necugetat poţi avea mata! Comoara noastră de fetiţă abia împlini un an, pe când băiatul matale are de două ori pe atâta. Nu te gândeşti că atunci când fata noastră va împlini zece ani, băiatul matale va avea douăzeci. Cum gândeşti că mi-aş da faţă după unul cu atâţia ani mai mare?

16 După regulile canonice ale budismului, tuturor călugărilor li se tundea părul pînă la piele.

Auzind ce spune Zhao, mama fetiţei se grăbi să-i îndrepte judecata.

— Nu socotişi bine, măi bărbate! Că fetiţa noastră are acum un an, e adevărat, dar la anul n-o să aibă şi ea tot doi ani, ca şi băiatul dumnealui? Gândesc că-s taman deopotrivă!

Ce înseamnă cuvântul "peşte"?

Un om, pesemne neştiutor de carte, îl întrebă pe un învăţăcel cum se scrie cuvântul "peşte". După ce i se arătă, omul se tot uită la slova scrisă, ba din dreapta, ba din stânga, ba din toate părţile. Apoi, clătinând din cap, spuse:

— Sus văd două corniţe, iar sub burtă patru picioruşe. Cum o să aibă peştele, corniţe şi picioruşe, el care trăieşte în apă?

— Oi crede, n-oi crede, cuvântul "peşte" pe care voiai să-l ştii, ăsta e. Dacă spui că nu seamănă cu peştele, atunci ce poate fi?

— Păi, răspunse omul, dacă are coarne şi picioare, trebuie să trăiască pe pământ nu în apă. Apoi dacă vrei să-ţi recunosc ce făcuşi, atunci, trebuie să mai ştiu ceva. Dacă ai să-l scrii mare de tot, am să înţeleg că e bou; dacă-l vei scrie mai mic, atunci va fi cerb; iar dacă-l scrii şi mai mic, atunci nu poate fi decât miel.

Biata pisică!

Un gospodar avea o pisică tare vrednică la

prins şoareci. Stăpânul era tare mândru de ea şi îi dete un nume măreţ: „Tigru”.

Dar iată că-ntr-o zi, îi sosi un oaspete. Acesta când auzi cum îşi strigă pisica, spuse:

— Ce-i drept, tigrul e de temut, dar puterea dragonului n-o are. Aşa că Dragon să-i pui numele!

În urma sfatului, pisica se auzi chemată Dragon.

Nu după multă vreme, în casa-i intră alt musafir, care îşi dete şi el cu părerea:

— Păi când dragonul se înalţă la cer, el mai întâi de nori se sprijină. Aşa că fă bine şi zi-i Norul!

Trecură ce mai trecură zilele şi iată că un al treilea musafir îi călcă pragul, cu vorbele:

— Cinstite prietene, auzit-am bine că pisica dumitale se cheamă Norul? Vaaai, dar norii, oricât de groşi ar fi, nu se pot măsura cu vântul. Ar fi mai nimerit, zic eu, s-o numeşti aşadar Vântul!

— Bine-i şi aşa, consimţi gospodarul.

Povestea însă nu se încheie aici, că după alte câteva zile, veni un al patrulea musafir, gata şi el cu sfatul:

— Ia gândeşte-te mai bine! Vântul oricât de puternic ar fi el, n-are tăria zidului. De ce dară să nu-i zici Zidul!?

Se înţelege că pisica se pomeni şi cu acest nou nume.

Însă… da, aţi ghicit! A venit şi al cincilea musafir, care îşi bătu joc de toţi sfătuitorii de mai înainte, zicând:

— E la mintea cocoşului că zidul, oricât de gros ar fi el, nu-i o piedică pentru şobolan. Şi atunci nu-i mai nimerit să-i spui Şobolanul?

Nu se ştie dacă a apărut şi al şaselea musafir…

Doi cuscri suferă de aceeaşi boală

Zhang şi-a făcut un pat nou, de o rară frumuseţe, şi era tare mulţumit. Mândru de isprava lui, se gândi să-l cheme pe cuscrul său, Xian Shi, ca să se fălească dar aşa, fără să bată la ochi. Se prefăcu aşadar bolnav şi trimise vorbă cuscrului să vină să-l vadă.

Ei, dar tot în vremea aceasta, şi Xian Shi se înnoise cu ceva: o pereche de pantaloni din mătase grea, minunată, şi tare ar fi vrut să şi-i arate. Aşa că se duse întins la Zhang. De cum ajunse, Xian se aşează pe marginea patului, picior peste picior, având grijă să-şi ridice bine poalele chimonoului să se poată mândri cu pantalonii cei noi. Apoi, lovindu-şi coapsa cu palma să i se vadă pantalonii îl întrebă pe Zhang cu duioşie:

— Dragă cuscre, de ce boală suferi?

Acesta ghicindu-i gândul, lovind cu palmă la rândul lui în marginea patului, îi răspunse:

— Apăi, cuscre dragă, taman de aceeaşi boală ca şi mată!

Săpăliga…

Hu Tu se înfăţişă într-o zi dregătorului cu o jalbă.

— Domnia voastră, am avut o pagubă, mâine mi s-a furat o săpăligă. V-aş ruga să-l prindeţi pe ticălosul care mi-a şterpelit-o că de bună seamă furată mi-a fost, doar eu nu-s om să-mi pierd lucrurile!

Dregătorul supărat de atâta neghiobie, lovind cu pumnul în masă, zise:

— Netotule! Dacă ai pierdut mâine săpăliga, atunci de ce n-ai venit ieri să mi te plângi?

Un servitor aflat prin preajmă, nemaiputând să se stăpânească, izbucni în râs. Înfuriat de atâta necuviinţă, dregătorul întorcându-se spre el, zbieră:

— Râzi, hai? apoi tu eşti făptaşul, fără nicio îndoială. Acum, mărturiseşte degrabă, de ce ai furat săpăliga?

Servitorul cel isteţ, nemaiştiind dacă trebuie să râdă sau să plângă, răspunse:

— Dreptu-i, eu am furat-o stăpâne, să le sap groapa celor făr’ de cap!

Rupe-i picioarele

Lao Han şi băiatul lui mergeau în pădure după lemne.

Deodată, în faţa lui Lao Han apăru un tigru, şi cât ai zice peşte, l-a şi înşfăcat târându-l spre inima codrului. Băiatul scoase degrabă iataganul şi se luă în mare goană după tigru ca să-şi salveze

tatăl. Zbătându-se între fălcile tigrului, Lao Han apucă să-şi sfătuiască astfel fiul:

— Fătul meu, ai grijă! Rupe-i picioarele, dar fereşte-i spatele şi capul, că o blană de tigru găurită nu face doi bani!

Pocnitori de bambus

În ţinutul Zhongyuan era obiceiul ca, în dimineaţa Anului Nou, înainte de a se deschide uşa casei, să se aprindă în odaie trei pocnitori. Grija cea mai mare a oamenilor era, că nu cumva una din ele să nu ia foc, căci potrivit credinţei lor, numai dacă toate cele trei pocnesc deodată, noul an le va fi cu noroc. Shen Shi, înţeleptul meleagului, le zise consătenilor săi:

— Îngrijorarea voastră e cu totul deşartă. La mine acasă, în dimineaţa Anului Nou, iau trei crenguţe de bambus şi bat de trei ori cu ele în masă.

— Şi cu ce te-alegi? îl întrebară cei de faţă.

— Apoi dragii mei, întâi şi-ntâi nu cheltuiesc bani să le cumpăr, apoi nu-i pericol de foc, şi pe deasupra sunt sigur că atunci când bat cu ele în masă, pocnesc toate deodată.

Licurici şi omăt

În vremea aceea, cei doi prieteni, Che Kuan şi Sun Kang erau renumiţi pentru râvna lor la învăţătură. Se spune că erau foarte săraci, n-

aveau bani nici pentru uleiul din opaiţ. Che Kuan s-a gândit să prindă licurici şi să înveţe, aşa, la lumina lor. Zis şi făcut! I-a pus într-o pungă, şi deodată la „lumina” lor se putu citi. Celălalt, Sun Kang, găsi cu cale să iasă noaptea pe câmpia înzăpezită şi să înveţe la lumina omătului.

Într-o zi, Sun Kang, trecu pe la Che Kuan, dar nu-l găsi acasă. Întrebând în vecini, află că acesta plecase dis-de-dimineaţă să prindă licurici.

După o vreme, când nu se mai vedea urmă de zăpadă, iată că şi Che Kuan se abătu pe înserat, la prietenul său. Îl găsi pe Sun Kang, dus pe gânduri, priponit în faţa porţii. Che Kuan îl întrebă:

— Ce faci prietene?

Întors ca de pe altă lume, Sun Kang îi răspunse:

— Ce amarul meu pot să fac, mă tot uit aşa la cer, şi văd că prea degrabă nu-i rost să pum mâna pe carte.

Caută-te la altu’!

Pe câmpul de luptă soldatul Wang Liu fu nimerit de o săgeată. Durerea nu-i mai dădea pace aşa că a fost dus degrabă în oraşul cel mai apropiat la un vestit vraci. Acesta, de cum îl văzu, îi şi zise:

— E o nimica toată! Să vezi cum te voi scăpa eu de belea, cât ai bate din palme.

Zis şi făcut, luă o foarfecă mare şi tăie coada săgeţii.

— Gata, am şi isprăvit. Scoate banii!

Rănitul, ale cărui dureri nu erau cu nimic uşurate, cutează să-i spună:

— Cine nu ştie tăia o coadă de săgeată?! Eu aşteptam să mă scăpaţi de vârful ei din picior care nu-mi dă tihnă.

La aceste vorbe, vraciul îi răspunse:

— Leacul meu e bun pentru durerile de-afară, pentru cele dinăuntru caută-te la altu'.

Pingelele cu bucluc

Un cizmar avea în atelierul său doar un singur rând de pingele. Aşa că ori de câte ori isprăvea de tălpuit o pereche de încălţări, îşi urma muşteriul la plecare, ştiind că n-avea mult de mers, şi tălpile cele nou bătute aveau să cadă. Le ridică frumos şi le ducea înapoi în dugheană, să le aibă pentru altul.

Într-o zi, după ce muşteriul plecă, îi călcă pe urme, şi merse şi tot merse, dar pingelele nicăieri. Necăjit, cizmarul făcu calea întoarsă, căinându-se:

— Vai de mine şi de mine, ce necaz pe capul meu. N-am să-mi mai pot face meseria. Ei…

De cum intră în atelier, pe dată se însenină. Clientul îşi pierduse pingelele chiar acolo…

La cumpărat papuci

Ei da, cândva, cineva voia să-şi cumpere o pereche de papuci. Om socotit, înainte de a pleca

de-acasă, îşi luă cu o trestie măsura piciorului şi îşi zise împăcat că tocmai o pereche de papuci de mărimea aceasta are să-şi ia. Dar, ajuns în târg, se pomeni că trestia cu măsurătoarea, nu-i! Cugetând mult, şi-a adus aminte că a uitat-o acasă. Aşa că s-a întors, a înşfăcat-o degrabă şi fuga băiete înapoi, la târg. Numai că, până se întoarse el, prăvălia se închisese. Era rupt de oboseală şi necăjit peste măsură pentru că alergase o zi întreagă de pomană.

— Bine, omule, dar de ce n-ai luat măsura din nou acolo, în prăvălie, doar piciorul era cu tine? îl întrebară cei care-i auziră necazul.

— Ce ştiţi voi, piciorul era, dar nu aveam trestia şi eu mai mult în trestie cred decât în picior.

Jertfa

Se spune că o dată doi soţi au auzit că în târg se găsesc de vânzare peşti-balon şi aflând o asemenea veste, doriră de-ndată să-şi cumpere şi ei câţiva, măcar aşa, de gust. Zis şi făcut! Dar după ce i-au cumpărat şi i-au gătit şi masa era pusă, bărbatul şi nevasta începură să se codească care din ei să guste mai întâi. Pasămite, le trecu prin cap că ar putea fi otrăvitori. Până la urmă – de aici se vede că femeile sunt totdeauna gata de jertfă – nevasta se hotărî. Prinse cu beţigaşele o bucăţică, dar înainte de a o duce la gură, cu ochii înecaţi în lacrimi, îi spuse bărbatului:

— Bine, dragul meu, mănânc eu întâi. Dar ţine minte ce-ţi spun cu limbă de moarte: îngrijeşte-i bine pe cei doi copii ai noştri, iar când s-or face mari, povăţuieşte-i să nu se lase ispitiţi de asemenea peşti!

Căciula de când lumea

Kong Bin avea o căciulă de când lumea… Era aşa de zdrenţuită încât îi ieşea părul prin ea. El o purta şi-aşa, că alta n-avea. Într-o zi, careva dintre vecini îi spuse:

— Nu ţi-e ruşine să umbli cu ruptura asta? De ce n-o dai să ţi-o coasă?

Supărat, Kong Bin îi răspunse:

— I-auzi vorbă, să-mi cheltuiesc banii pentru ochii tăi? Nici prin cap nu-mi trece.

Norocosul păgubos

În ziua aceea, Zhang San în timp ce îşi săpa palma lui de pământ, dădu peste un ulcior. Da’ nu un ulcior oarecare, vezi bine, ăsta avea un capac pe care se puteau desluşi patru semne şi încă ce semne: Trei sute de arginţi.

Bucuros nevoie mare, îngropă la loc cu grijă ulcica, gândindu-se să şi-o ducă acasă după ce s-o însera, ca nici pasărea cerului să n-afle ce-i fu dat lui să găsească! Ei, dar de frică să nu uite cumva până s-o întoarce locul cu comoara, împlânta acolo o bucată de lemn pe care scrise: Aici nu sunt trei

sute de arginţi. Şi plecă liniştit.

După o zi de trudă, iată-l şi pe vecinul său Wang. El, care tocmai se îndrepta către sat. Când colo ce-i văzură ochii? Se-nţelege, ceea ce scrisese mai devreme Zhang. Săpă în grabă în locul cu pricina şi fură ulcica. Numai că şi el se temea, şi mai cu seamă n-ar fi vrut să se ştie că el e hoţul, aşa că se grăbi să adauge mai jos: Nu eu, vecinul Wang, am fost cel care a furat arginţii.

Cugetarea

Un drumeţ cu capul în nori, se poticni şi căzu. Vrând să se ridice, se-mpiedică iar, şi mai căzu o dată. Rămas acolo cât era de lat, cugetă:

— Hm, drace, dacă ştiam că o să mai cad, mai bine nu mă mai ridicam.

Uitucul

Wang Xingda era un uituc cum nu s-a mai pomenit pe lume! Când pornea, uita să se mai oprească. Când se culca, uita să se mai scoale. Grijulie, nevasta îi spuse într-o zi:

— Am auzit că în satul vecin, peste deal, ar fi un doftor pe nume Ai, în stare să vindece orice boală. Du-te şi tu, omule, la dumnealui, şi roagă-l frumos să te caute!

Wang se învoi bucuros. Luând cu el o săgeată, încălecă şi porni la drum. Şi tot mergând aşa-ntr-aiurea, nu după multă vreme, simţi că avea nevoia

mare, aşa că descălecă, împlânta săgeata în pământ şi priponi căluţul de copac. După ce-şi făcu nevoile, întorcându-şi capul, văzu săgeata înfiptă în pământ, şi cuprins de groază îşi zise:

— Vai de mine, de unde-i săgeata asta, dacă era trasă mai cu putere m-ar fi omorât.

Întorcând iar capul văzu căluţul legat de copac, dar şi de ăsta uitase.

— Ei, se gândi el bucuros, e drept că puteam să fiu omorât, dar tot din cer îmi căzu şi norocul, un cal de pomană.

Desfăcându-i căpăstrul şi vrând să încalece, călcă taman în nevoia cea mare. Furios, începu să înjure:

— Cine o fi neruşinatul şi netotul care-şi lasă urmele la voia-ntâmplării? Uite că mi-a murdărit cizmele cele noi.

Apoi, călare, o apucă tot pe drumul de unde venise. Când ajunse la poarta curţii sale, se sfii să intre, întrebându-se:

— A cui o fi oare casa asta? Nu cumva a doftorului?

Auzindu-l bodogănind, nevasta ieşi din casă şi de cum îl văzu, începu a-l dojeni Dar Wang, cu gândurile tot aiurea, zise cu mâhnire:

— Cum vine asta, doamnă? Nici nu ne cunoaştem şi tăbărâţi asupra mea făcându-mă cu ou şi cu oţet?

Oţetul e mai scump decât rachiul

În faţa unei cârciumi era atârnata o tablă pe care se putea citi: „Rachiul treizeci bănuţi de aramă Ţinut[17], oţetul patruzeci”.

Doi prieteni întâlnindu-se taman în faţa cârciumii, bucuroşi cerură două filigene de rachiu. Dar după ce traseră o duşcă bună, simţiră pe limbă o acreală, care le făcu gura pungă. Strâmbându-se şi scuturându-se, cu oţăreală unul din ei zise:

— Unde dracu’ s-a mai pomenit rachiu acru? Nu cumva din sminteală ni s-a dat oţet?

Prietenul îi dădu un ghiont şi-i suflă:

— Ssst! Taci din gură! Nu vezi ce scrie pe tablă? Oţetul e mai scump decât rachiul.

De ce să se grăbească?

Wang Wu mergea agale prin ploaia care cădea cu nemiluita. Un trecător grăbit îl întrebă:

— Da de ce umbli aşa în dorul lelii şi n-o iei la fugă?

Wang îi răspunse:

— Ce rost are să mă grăbesc? Nu vezi că şi în faţă plouă la fel?

Ocupat!

Prostănacul de Kong Qiutu, auzind că nişte tâlhari dădeau târcoale casei sale, se grăbi să

17 Jin, unitate chinezească de măsură pentru greutate. Un jin este egal cu 0,5 l.

lipească pe uşa de la intrare o foaie de hârtie pe care scrise: „Nu se cade să pătrunzi nepoftit în casa omului”, şi se ascunse în curtea din mijloc.

Nu trecu mult şi auzi cum tâlharii săriră zidul curţii. În mare grabă, Kong Qiutu mai scrise pe o foaie de hârtie: „Pe aici nu e voie!” şi o lipi pe stâlpul ce străjuia curtea. Dar tâlharii n-au ţinut seama de slovele lui, şi pătrunseră în curte. Kong, neavând ce face, se strecură într-un anume loc, unde şi împăratul merge pe jos. Tâlharii veniră în urma lui, oprindu-se în faţa latrinei. Atunci Kong, zăvorând uşa, îşi drese glasul şi spuse cu bărbăţie:

— Ocupat, ocupat!

Şi bunicul s-a făcut mare?

Un tânăr era din cale-afară de supărat pentru că nevasta îi născuse un prunc la şapte luni şi se temea că fiul său n-are să aibă zile. Stând de vorbă cu un prieten, îi împărtăşi acestuia îngrijorarea sa. Prietenul îl linişti, zicându-i:

— N-are rost să-ţi faci gânduri negre, uite şi bunicul meu s-a născut tot la şapte luni!

Tatăl noului născut, buimăcit cum era, întrebă:

— Şi… bunicul tău s-a făcut mare?

Cel care a mâncat degeaba şase plăcinte

Un drumeţ ostenit de atâta umblat şi pe deasupra şi înfometat, intră într-un birt şi-şi cumpără şase plăcinte pe care gogâlţ-gogâlţ, le-

nfulecă una după alta. Ei, dar parcă tot nu se săturase. Atunci, îşi mai cumpără o plăcintă. Dar de astă dată, nu apucă să mănânce jumătate din ea, că se şi simţi sătul. Înciudat, omul îşi zise:

— Mare prost sunt şi eu! Dacă aş fi ştiut dinainte, nu trebuia să-mi risipesc bănuţii pe cele şase plăcinte, era destul s-o cumpăr de la început pe asta din urmă!

Lenea, bat-o vina

A fost odată o femeie din cale-afară de leneşă. La vremea prânzului, abia de-şi deschidea gura, ca să-i dea bărbatul de mâncare, când să se îmbrace, abia de-şi mişca braţele ca s-o îmbrace tot el. Dar omul ei trebuind să lipsească vreo cinci, şase zile de-acasă şi temându-se că nevestei sale nu-i va arde să-şi facă singură de mâncare şi de teamă să n-o găsească moartă de foame, i-a copt o plăcintă mare în formă de colac şi i-a atârnat-o la gât. Plecă apoi împăcat.

La întoarcere, nu se miră când îşi găsi muierea întinsă-n pat, dar uitându-se mai bine, văzu că dăduse ortu’ popii. Cât despre plăcintă, doar o muşcătură lipsea din ea, în dreptul gurii. Lenea, bat-o vina, ea era pricina.

Ouate de raţe sărate

Doi prieteni înfometaţi, intrară într-o cârciumă să-şi umple acel gol al pântecului. Li s-au pus pe

masă nişte ouă care s-au arătat a fi din cale-afară de sărate. Unul din ei îl întrebă nedumerit pe celălalt:

— Nu pot pricepe de ce-s ouăle astea ocnă de sare?

Celălalt care se ţinea foc de deştept, răspunse:

— Ai noroc cu mine că-ţi sunt prieten, altfel vai de capul tău dacă nici atâta lucru nu ştii: îs sărate pentru că-s ouate de raţe sărate.

Rugămintea de pe urmă

Păcătosului avea să-i stea capul unde-i stau şi picioarele! Urma să primească pedeapsa cu moartea pentru nelegiuirile săvârşite; dar mai înainte de a fi legat şi dus la locul de osânda, acesta îşi scoase hainele şi se bătu de câteva ori cu palmele peste piept. Miraţi, cei din preajmă îl întrebară ce l-a apucat.

— În felul ăsta mă pot feri de răceală, răspunse el.

Apoi, legat fedeleş, fu dus la marginea satului. Pe drum, auzind croncănitul ciorilor începu să mormăie în barbă:

— Yuan Hen Li Zhen, noroc să ai!

— Ce tot bombăneşti acolo? îl întrebă călăul.

— Păi nu ştii că ciorile-s piază-rea? Ca să te aperi descânţi trei vorbe şi gata!

Ajuns la locul unde îl aştepta sfârşitul, înainte de a-şi întinde gâtul pe butuc, se întoarse spre călău şi-i spuse:

— Rogu-te, şterge bine buza securii! Că dacă tăişu-i murdar, dă boala peste mine, şi asta-mi mai lipseşte.

Iute de picior, dar slab de minte

Guo Zigao era un om iute de picior. Când era vorba de drum, nimeni nu-l întrecea. De aceea îşi zicea mereu cu înfumurare:

— Ei, îndrăzneşte careva să se prindă la drum cu mine?

Dar într-o bună zi, întorcându-se de la câmp, nevasta îl vesti că un hoţ pătrunsese în casa lor şi furase din lucruri.

— Fugi degrabă şi-l prinde! îl sfătui femeia.

Guo Zigao aflând una ca asta o şi întinse pe urmele făptaşului. După o bucată de drum, iată că îl zări pe hoţ cu desaga în spinare.

— Hei, ia-n ascultă! Degeaba fugi, că tot te ajung! îl strigă el, iuţindu-şi paşii.

Hoţul văzându-se urmărit, o luă la goană şi mai tare. Supărat, Guo Zigao îi strigă iar:

— Afurisitule, vrei să te iei la întrecere cu mine? Bine! Am să-ţi arăt eu care din noi doi fuge mai repede!

Adevăr grăit-a! Nu degeaba i se dusese vestea că-i bun de picioare. Nu numai că-l ajunse pe hoţ, dar îl şi întrecu, lăsându-l undeva departe, în urmă. Şi când era mai bucuros de isprava lui, iată că-i ieşi în faţă un prieten, care mirat, îl întrebă unde aleargă cu atâta zor. Guo, umflându-se în

pene îi răspunse:

— Urmăresc un hoţ! Ia te uită unde l-am lăsat!

Dar când priviră în urmă, ia hoţul de unde nu-i.

Voiam să-ţi spun…

Yu Chanzi era un om liniştit din fire şi cumpătat la vorbă. Într-o zi de iarnă stătea împreună cu prietenul său Zhu Guo în faţa sobei. Acesta luă o carte cu stihuri şi prinse a citi cu glas tare. Cufundat în slove, nu băgă de seamă când colţul anteriului său căzu peste jăratec. Yu Chanzi văzu însă cum poalele gazdei începură să se pârjolească, aşa că se ridică încet, îşi împreună mâinile, făcu o plecăciune şi grăi astfel:

— Aş dori să-ţi spun ceva, dar cum te ştiu pripit şi iute la mânie, nu prea îndrăznesc. Dar dacă n-am să-ţi spun, se cheamă că nu sunt vrednic a mă socoti prietenul tău.

După un bob zăbavă, urmă la fel de domol:

— Aşadar, m-am gândit că e mai bine să ştii, dar rogu-te făgăduieşte-mi că după ce vei auzi ce spun, nu te vei mânia.

Zhu Guo îl linişti:

— Orice voi afla, făgăduiesc să nu mă supăr.

Yu Chanzi se mai înclină o dată în faţa preacinstitei gazde şi apoi zise molcom:

— Ceea ce voiam să-ţi spun este că poalele halatului dumitale au luat foc…

Aplecându-şi capul, Zhu Guo văzu că o mare

parte din poalele frumosului său veşmânt arsese. Supărat din cale-afară, începu să-l blesteme pe Yu Chanzi:

— Fir-ai tu al dracului să fii! De ce nu mi-ai spus mai devreme?

Yu Chanzi, de colo, tot mai domol:

— Apoi vezi, ştiam eu că eşti iute la mânie. Iaca, avusei dreptate!

Seamănă cu ochii berbecului

Se povesteşte că o dată, mai demult, o femeie a furat de la vecinul ei un berbec pe care-l ascunse sub pat, sfătuindu-şi nepotul să tacă din gură.

Păgubitul, mânios, înjura pe toate cărările. Copilul, ieşind la poartă şi văzându-l pe vecin atât de cătrănit, îi spuse:

— Să ştiţi, nu mătuşa v-a furat berbecul!

Femeia, cuprinsă de nelinişte îl fulgeră cu privirea pe limbut. Copilul, atunci, ca să nu-i rămână dator, o arătă vecinului cu degetul:

— Uite ochii mătuşii! Seamănă cu cei ai berbecului de sub patul nostru.

Când îţi cade pe cap

Wang Shen nu ştia cum să facă să scape de un oaspete lipsit de obraz, care după ce venea, nu mai ştia să plece. Rămânea zile întregi pe capul lui şi pe deasupra mai era şi sărac cu duhul.

Într-o zi, gazda îşi duse oaspetele cu dinadinsul până lângă poartă, unde pe creanga unei sălcii, stătea şi tot ciripea o păsărică. Arătându-i-o, Wang Shen îi spuse:

— Vă rog să mai rămâneţi câteva zile la mine. Am să ascut o secure şi o să tai copacul ăsta. Pe urmă oi prinde pasărea ca să v-o dau în dar.

Prostănacului nu-i venea să creadă:

— Tare mi-e teamă că nu veţi izbuti. Că, vedeţi, când s-o prăvăli copacul, pasărea are să-şi ia zborul.

— Nicio grijă! răspunse gazda râzând, o cunosc eu bine. E o pasăre fără obraz, când îţi cade pe cap nu mai scapi de ea.

Mutul a vorbit...

Prefăcându-se a fi mut, un cerşetor se aşează la un capăt de pod, întinzând mâna în faţa trecătorilor. După o bucată de vreme, se găsi cineva să-l miluiască cu doi bani. Bucuros dădu fuga la cârciumă şi ceru o cană de vin. După ce o goli, i-o întinse cârciumarului, zicându-i:

— Mai umple-o o dată!

Mirat, birtaşul întrebă:

— Cum de eşti în stare să vorbeşti, omule? Te ştiam mut.

— Apoi să vezi, când n-am bani îmi piere şi glasul.

De viaţă nici că-mi pasă!

Într-o zi, Tăn Chi fu poftit acasă la un prieten. La masă i se dădu doar o farfurie cu brânză de soia. Tăn Chi spuse:

— Oricât de alese ar fi unele bucate, nu se pot asemăna, nici pe departe cu brânză de soia. Brânză de soia e viaţa mea!

După o vreme, Tăn Chi fu iarăşi poftit la prietenul său. Dar de astă dată, pe masă i se puseră mai multe feluri de mâncare: peşte proaspăt, carne de vită şi de pasăre; dar neuitând cu câtă plăcere mâncase brânză de soia, au fost aduse şi câteva bucăţi de brânză.

Tăn Chi mânca numai peşte şi carne şi de brânză nici nu se atinse. Atunci gazda îl întrebă:

— Data trecută ai spus că brânză de soia e viaţa ta! Iar acu iacă n-o bagi în seamă.

Tăn Chi înfulecând mai departe cu poftă răspunse:

— Este drept că brânză de soia e viaţa mea, dar când văd carne, de viaţă nici că-mi pasă!

M-am supărat şi l-am lăsat

Unui oarecare îi plăcea tare mult să joace şah, numai că nu prea avea har în acest joc măiestru. Într-o zi, întâlnindu-l pe drum, un prieten îl întrebă:

— Ieri ai jucat şah cu nepotul lui Zhang?

— Da, am jucat.

— Câte partide?

— Trei.

— Şi care din voi a învins?

— Păi, cum să-ţi spun, în prima partidă nu l-am putut face mat, în a doua el nu s-a lăsat bătut de mine, iar în a treia eu ziceam că e partidă egală, el că nu, şi atunci m-am supărat şi l-am lăsat.

DESPRE BUDIŞTI

N-a murit cine trebuia să moară

Wang Ei, căruia îi murise soacra, l-a rugat pe dascălul din sat să-i facă nişte stihuri de jale. Dascălul scoase un ceaslov pe care-l cercetă îndelung şi găsindu-le pe cele de trebuinţă, socotind că-s potrivite, le trecu pe foaie cuvânt cu cuvânt. Primindu-le, omul a văzut cu mirare că acestea se potriveau mai degrabă socrului aşa că supărat, pe bună dreptate, îi spuse dascălului:

— Ţi-am spus doar că soacra mi s-a prăpădit, de ce mi le-ai scris pentru socru?

Dascălul plin de mândrie îi răspunse răspicat:

— Ceaslovul după care le-am luat a fost gândit de mari învăţaţi care nu puteau greşi şi nici să se strecoare vreo sminteală în carte nu e cu putinţă. Prin urmare, la voi s-a greşit: n-a murit cine trebuia să moară.

Dumneavoastră le ştiţi pe toate

Iată cum îşi povăţui părintele într-o zi, odrasla:

— Dascălul tău e un mare învăţat, ştie multe şi felurite lucruri, să-l iei drept pildă. Şi ce-o face el, să faci şi tu, şi nicicând să nu-i ieşi din cuvânt! Înţelesu-m-ai?

— Am înţeles, tată, aşa o să fac, îi răspunse fiul.

Şi iată că veni vremea că dascălul să meargă la un ospăţ. Tânărul, însoţindu-l, stătea drept şi cuminte mai la o parte, da cu ochii la dascăl, hotărât să nu-i scape nimic din purtarea măritului. Când dascălul ridica beţigaşele, le ridică şi el. Când dascălul prindea cu ele mâncare, băiatul făcea la fel. Când dascălul băga mâncarea în gură, el făcea întocmai!

Mirat, dascălul căscă ochii şi se uită la flăcău. Acesta numaidecât îşi ţinti privirea în ochii mai marelui. Văzând aşa o comedie, dascălul izbucni în râs. Numai că, se petrecu ceva neaşteptat: se înecă cu un bob de orez şi începu să fornăie, să behăie, până ce dete tot ce mâncase afară... Băiatul se luă şi de data asta după pilda dascălului. Dar cu toate că se opintea, nu putea face la fel şi atunci, plecându-se adânc în faţa dascălului, zise cu amărăciune:

— Dumneavoastră ştiţi să le faceţi pe toate cu îndemânare, pe când eu ca un nerod nu voi izbuti niciodată.

V-aş ruga doar...

Un caligraf, dar se pare de cel mai rău soi, avea plăcerea să-şi pună iscălitura oriunde şi pe orice, vezi doamne, cu multă mărinimie.

Şi aşa, într-o zi, văzând un trecător cu un evantai în mină, caligraful i-l smulse degrabă, gata să-şi scrie numele pe el. Bietul om, speriat, îi căzu în genunchi.

— Îţi voi aşterne doar câteva stihuri, zise caligraful şi asta nu-i o osteneală prea mare, aşa că nu-i nevoie să-mi arăţi atâta recunoştinţă.

— Dar v-aş ruga domnule, să nu-mi mâzgăliţi evantaiul.

Descântece împotriva ţintarilor

Un om se lăuda întruna că ştie descântece împotriva… ţintarilor! Aşa că, dacă cineva va cumpăra de la el o hârtie anume, pe care sunt aşternute nişte semne vrăjite, şi o va lipi pe perete, nici urmă de ţânţar nu se va mai apropia, spunea el. Şi iată că un nătăfleţ care crezu în vorbele sale, a şi cumpărat o astfel de „hârtie”. Însă după ce a lipit-o pe perete, ţintarii nu conteniră să-l chinuie. Supărat nevoie-mare, se duse să-i ceară şmecherului socoteală. Acela, fără de ruşine, îi zise:

— S-ar putea ca acasă la tine să fie ceva necurat. Ia să mă duc să văd cu ochii mei.

Plecară şi ajunseră acolo. Şi după ce a cercetat odaie cu odaie, îi spuse liniştit păcălitului:

— Mă miram eu cum de n-a prins vraja mea!

Păi nici n-avea cum să prindă, când patul tău n-are baldachin!

O mie de ani…

Sunându-i ceasul cel din urmă, doftorul care zăcea pe patul morţii, zbătându-se în ghearele Necruţătoarei ce vine cu coasa, mai apucă să spună:

— Of, dacă s-ar găsi cineva să mă scape, drept recunoştinţă i-aş da licoarea asta, şi-ar mai trăi o mie de ani…

Pisica budistă

O pisică şi-a atârnat într-o zi la gât, aşa nitam-nisam, un şirag de mătănii. Când au zărit-o şoarecii tare s-au mai bucurat, zicându-şi în sinea lor, că de vreme ce pisica – duşmanca lor cea mai periculoasă – a îmbrăţişat religia budistă, de acum încolo, vor trăi în pace şi linişte. Un şobolan, fireşte cel mai vârstnic dintre toţi, şi-a luat chiar toată gloata de urmaşi până la strănepoţi şi s-a înfăţişat la pisică, cu gândul să-i mărturisească dragostea. Numai că socoteala de-acasă nu se potriveşte cu cea din târg. Abia ajunşi, pisica mieună dintr-odată ascuţit, prinse cu iuţeala gândului câţiva pui de şoareci, pe care îi şi înghiţi tot atât de repede. Şobolanul împreună cu ceilalţi ai săi, înspăimântaţi, o luară la fugă şi scăpară ca prin urechile acului. După ce ajunseră la adăpost,

guzganul zise:

— Vai de capul nostru! Bag de seamă că de când a trecut la budism, pisica asta-i mai sălbatică.

Amidabudha!

O vrabie urmărită de o gaiţă, speriată de moarte, se ascunse în rasa unui călugăr budist, şi nimeri drept în mânecă. Budistul îşi strânse de îndată mâneca, zicându-şi: Amidabudha[18]! Astăzi am să pot mânca şi eu o bucăţică de carne. Vrabia amuţi şi rămase nemişcată. Călugărul crezând-o moartă, o scoase şi o puse în palmă… şi atunci… hârşt! Ţâşnind, vrăbiuţa zbură în înaltul cerului. Budistul rămase năuc. Uitându-se după ea, îşi împreună palmele, şi rosti cu smerenie: Amidabudha! I-am dat drumul! Iaca am făcut şi eu o faptă bună!

Mai bine să omori un om?!

O babă, care se dădea drept credincioasă, propovăduia sporovăind câte-n lună şi-n stele, de ameţea lumea:

— Să nu răpiţi viaţa fiinţelor, că-i mare păcat! Cine ucide aici un porc, în viaţa de apoi în porc se va reîntrupa. Iar cine va îndrăzni să ucidă o oaie, apoi oaie va fi pe cealaltă lume. Tot aşa şi cu furnicile, cu muştele, cu toate vietăţile. Luaţi

18 Formulă sacră budistă.

aminte dar!

Un ţăran se încumetă s-o înfrunte:

— După cum spui mata, babo, cel mai bine ar fi atunci să omori un om, ca în viaţa de apoi tot în om să te-ntrupezi!

Şi baba cu predica rămase în uliţă, fără grai.

Cucernicia budistului

Un budist se gândi că bine ar fi să se înfrupte din cele de dulce, şi nu ţinu seama de post. Aşa că, plecă în târg şi cumpără pe ascuns nişte răci. Cu desaga doldora, făcu calea-ntoarsă şi fuga-fuguţa, azvârli racii la fiert într-un ceaun. Pârdalnicii se zbăteau nevoie-mare în apă cea clocotită. Budistul plin de cucernicie, cu ochii închişi şi palmele împreunate, se rugă:

— Amidabudha! mai înduraţi puţin şi n-are să vă mai doară!

Orezul roşu

Zhang Chan, căruia i-a murit de curând mama, şi-a fiert într-o zi, orez roşu. Un Xiucai[19] bătrân văzându-l, a început să-l mustre:

— Cum de ţi-a trecut prin gând să mănânci orez roşu[20] de vreme ce mama ta abia s-a dus pe cealaltă lume? Nu ştii că roşu fericire înseamnă?

19 *Xiucai,* denumire dată în vechea Chină aceluia care a trecut examenul judeţean.

20 În China, se cultivă şi un soi de orez roşu, care se foloseşte îndeosebi la prepararea mâncărurilor pentru ospeţe.

Dacă te încumeţi să mănânci din el, se cheamă că nu eşti un fiu pios.

Zhang Chan întrebă atunci la rândul său:

— Dar dumneavoastră domnule, ce fel de orez mâncaţi?

Xiucai răspunse:

— În toate zilele numai orez alb mănânc!

Atunci, Zhang Chan se miră foarte:

— Va să zică la dumneavoastră în familie, în fiecare zi moare cineva!

Cum scrie la carte

Jin Xinshu era tare credincios şi de cum deschidea ochii era cu mâna pe ceaslov. Într-o zi, un prieten îl pofti la sine, cu gândul de a-i cere un sfat. Scoţând ceaslovul, Jin văzu scris că, în acea zi, nu se făcea să ieşi pe poartă. Ce avea dar de făcut? De mers, trebuia să meargă. Pe unde putea oare să iasă? Cugetând adânc îşi zise: dacă azi nu se iese pe poartă, atunci am să sar peste gard. Ei, dar abia acu văzu că zidul din jurul casei nu mai fusese reparat de multă vreme. Aşa că, tot silindu-se să ajungă la coama zidului, gardul se prăbuşi peste el, îngropându-l până-n gât. Cei din casă văzându-l, se repeziră să-l scoată. Dar Jin care zăcea sub dărâmături, îi opri gâfâind:

— Nu! Nu! Staţi aşa! mai întâi vedeţi cum scrie la carte! îi îngăduit ori ba, să se sape azi pământul?

…Viaţă fără de moarte

A fost odată un călugăr care se tot străduia să intre în lumea nemuritorilor. Dar într-o zi află că la mănăstirea de pe Muntele cel Vestit, pentru că aşa se chema, şi era departe, cale de opt poşte, se afla un stareţ, mare meşter în plămădirea licorilor de viaţă fără de moarte. Nemaipregetând, îl trimise pe diacon într-acolo. Acesta trecu munţi şi ape, văi şi câmpii şi tot urcă până ce dădu de lăcaşul cu pricina, numai că, până a ajuns el, stareţul murise. Amărât, tânărul se întoarse şi-i povesti prea-credinciosului nenorocul care-l păscuse. Călugărul îl mustră:

— Dacă ai fi fost mai iute de picior, l-ai fi apucat încă viu şi mi-ai fi putut aduce licoarea.

Diaconul nu îndrăzni să se dezvinovăţească, dar în sinea sa, îşi zise:

— Păi dacă însuşi stareţul a dat ortul popii, atunci ce fel de licoare de viaţă fără de moarte era aceea?

Ce-şi dorea maimuţa

Se spune că odată, o maimuţă, după ce a murit, s-a înfăţişat la căpetenia dracilor, rugându-se să fie reîntrupată, dar în chip de om.

— N-am nimic împotrivă, dar spre a ajunge om trebuie să-ţi smulgem tot părul de pe trup, îi spuse Tartorul.

Maimuţa încuviinţă. Porunca fu dată, iar

diavolii trecură de îndată la înfăptuirea ei. Dar n-apucară să-i smulgă decât un singur fir de păr, că maimuţa căzu în nesimţire şi se prăbuşi. Apoi începu să se rostogolească pe podea şi să ţipe ca din gură de şarpe, înnebunită de durere. Văzând una ca asta, Tartorul zise râzând:

— Dobitoacă păcătoasă! Dacă niciun fir de păr nu poţi răbda să ţi se smulgă, cum vrei să ajungi om?

Nici pasăre, nici animal

De ziua păsării Phoenix, care este, cum bine se ştie, regina păsărilor, toate vieţuitoarele din împărăţia ei s-au dus s-o preamărească. Doar liliacul nu s-a înfăţişat. Chemându-l la ea, pasărea Phoenix îi spuse cu glas mustrător:

— Tu, ca unul din supuşii mei, de ce nu te-ai înfăţişat de ziua naşterii mele?

— Eu am picioare şi pot umbla pe pământ şi socotesc că-s animal, ce rost are să-ţi urez viaţă lungă, de ziua ta, ţie, regina păsărilor?

După un timp, iată că se prăznui şi ziua de naştere a Rinocerului, aşa că toate animalele se duseră să-l proslăvească, să-i ureze viaţă lungă. Dar liliacul şi de astă dată a lipsit. Se înţelege că la fel ca pasărea Phoenix, şi Rinocerul l-a mustrat pentru necuviinţă. Liliacul însă găsi cu cale din nou să se dezvinovăţească:

— Vedeţi bine că eu mai am aripi şi pot zbura! Fiind pasăre, de ce trebuie să vin oare de ziua ta

la tine, rege al animalelor!?

Nu trecu multă vreme şi iată că pasărea Phoenix se întâlni cu Rinocerul, şi cum aflară fiecare de îndoita nesocotire pe care le-o adusese liliacul, oftară cu amar:

— Rău o să ajungă lumea asta, dacă a fost în stare să dea naştere unei asemenea arătări, care nu e nici pasăre, nici animal. Mare pacoste pe capul nostru asemenea pocitanii!

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE
DESPRE MANDARINI
DE CINCI ORI CERUL ŞI PĂMÂNTUL
DOAMNA S-A NĂSCUT ÎN ZODIA BOULUI
A SCOTOCI PĂMÂNTUL PÂNĂ-N STRĂFUNDURI
A JUPUI TOT PĂMÂNTUL PÂNĂ ÎN STRĂFUNDURI (A DOUA VARIANTĂ)
LEGĂMÂNTUL PREFECTULUI
MAI MARELE PESTE LATRINĂ
JUDECATA TULBURE
SOCOTEALA
NĂTĂRĂUL
CLEVETIREA
SĂ NU LE DAI CHEILE!
CEL CĂRUIA NU-I PLACE LINGUŞIREA
LOCUL CEL MAI RĂCOROS
LUNGI MAI SUNT PRIMII DOI ANI!
SĂ SE FACĂ ŢĂNDĂRI FARFURIA!

TOCMEALĂ
…LĂSATE DIN MOŞI-STRĂMOŞI
PORUNCIŢI LUNII SĂ NU MAI LUMINEZE
ZEUL ŢINTEI
VINUL CEL DĂTĂTOR DE VIAŢĂ
CINE ŞTIE A LINGUŞI ARE TRECERE ACI!
DESPRE BOIERI
PORCUL DE HEYANG!
EXAMENUL SAU NAŞTEREA?
NICIUN BĂNUŢ MAI MULT
CU BANI PEŞIN, NU PE VERESIE
CU OCHII LA PEŞTE
SĂ NU CLEVETEASCĂ LUMEA
VEŞMINTE ALESE
DEGETUL TĂU ÎL VREAU!
UN BOU DE ÎNJUGAT
MORT DE ACU O MIE DE ANI
„MĂRINIMOSUL”.
FĂRĂ SĂ CALCE PĂMÂNTUL
MINTE BUNĂ, LENE MARE
NUMAI CATUL AL TREILEA
FIRUL DE IARBĂ FERMECAT
NESĂTULUL
IA SĂ-MI FAC ŞI EU DE CAP
ÎN VIAŢA DE APOI!
O CUPĂ DE GINSENG
UN JILŢ PE BROAŞTE-ŢESTOASE
DE UNDE SE-ADUCE OREZUL?
LA CE PUTEA FOLOSI O CARTE
domnişoRUL ŞI CARTEA
CUM SE SCRIE CUVÂNTUL” MIE”?

DESPRE PROSTIME
SĂ-MI CREASCĂ FAIMA
ŞARPELE PĂTRAT
FUNIA CU BUCLUC
DAR PENTRU DAR
ARAMA PE FAŢĂ
ÎNDREPTAREA COCOAŞEI
CINSTE NEGUSTOREASCĂ
SĂ SIMTĂ ŞI VECINUL
O PERECHE DE CIZME
...PROST MAI SUNT!
CELE DE-ACASĂ SUNT TOT AŞA
CRENGILE CARE CRESC ÎN SUS
SAPĂ DIN LANURI...
CU ŞASE PICIOARE ALERGĂM MAI REPEDE!
GURA LUMII
CĂCIULA
DACĂ VOI RÂDEŢI...
PROSTĂNACUL ŞI SĂREA
DULCI CA MIEREA
BANI-N VÂNT
HOŢUL ŞI TRÂNTORUL
ARGINŢII-S LA LOC BUN
AU RĂMAS CU SFATUL
MUTAREA
S-A PIERDUT... O VORBĂ!
DAR UNDE-I MANDEA?
UNU MAI DEŞTEPT CA ALTU'
CE ÎNSEAMNĂ CUVÂNTUL" PEŞTE"?
BIATA PISICĂ!
DOI CUSCRI SUFERĂ DE ACEEAŞI BOALĂ

SĂPĂLIGA…
RUPE-I PICIOARELE
POCNITORI DE BAMBUS
LICURICI ŞI OMĂT
CAUTĂ-TE LA ALTU’!
PINGELELE CU BUCLUC
LA CUMPĂRAT PAPUCI
JERTFA
CĂCIULA DE CÂND LUMEA
NOROCOSUL PĂGUBOS
CUGETAREA
UITUCUL
OŢETUL E MAI SCUMP DECÂT RACHIUL
DE CE SĂ SE GRĂBEASCĂ?
OCUPAT!
ŞI BUNICUL S-A FĂCUT MARE?
CEL CARE A MÂNCAT DEGEABA ŞASE PLĂCINTE
LENEA, BAT-O VINA
OUATE DE RAŢE SĂRATE
RUGĂMINTEA DE PE URMĂ
IUTE DE PICIOR, DAR SLAB DE MINTE
VOIAM SĂ-ŢI SPUN…
SEAMĂNĂ CU OCHII BERBECULUI
CÂND ÎŢI CADE PE CAP
MUTUL A VORBIT
DE VIAŢĂ NICI CĂ-MI PASĂ!
M-AM SUPĂRAT ŞI L-AM LĂSAT
DESPRE BUDIŞTI
N-A MURIT CINE TREBUIA SĂ MOARĂ
DUMNEAVOASTRĂ LE ŞTIŢI PE TOATE

V-AŞ RUGA DOAR...
DESCÂNTEC ÎMPOTRIVA ŢINTARILOR
O MIE DE ANI...
PISICA BUDISTĂ
AMIDABUDHA!
MAI BINE SĂ OMORI UN OM?!
CUCERNICIA BUDISTULUI
OREZUL ROŞU
CUM SCRIE LA CARTE
...VIAŢĂ FĂRĂ DE MOARTE
CE-ŞI DOREA MAIMUŢA
NICI PASĂRE, NICI ANIMAL